

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İŞBİRLİKLİ ÖĞRENMEYE
YÖNELİK TUTUMLARI İLE MÜKEMMELİYETÇİ YAPILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şefika DOĞAN

İlköğretim Ana Bilim Dalı

İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

MART, 2023

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İŞBİRLİKLİ ÖĞRENMEYE
YÖNELİK TUTUMLARI İLE MÜKEMMELİYETÇİ YAPILARI
ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Şefika DOĞAN

(Y2012.260011)

İlköğretim Ana Bilim Dalı

İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Şirin YILMAZ

MART, 2023

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Özel Yetenekli Öğrencilerin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumları ile Mükemmeliyetçi Yapıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim (11/02/2023).

Şefika DOĞAN

ÖNSÖZ

Ülkelerin gelişmesinde ve ilerlemesinde çok önemli bir yere sahip olan özel yetenekli çocukların eğitimi ülkemizde de son günlerde önemli bir yer tutmaktadır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitim ortamlarını onların ihtiyaçlarına yönelik düzenlemek, eğitimlerinde kullanılacak öğretim yöntem ve teknikleri üzerinde çalışmalar yapmak beyin göçünü önlemek adına, ülkemiz ve biz eğitimciler için büyük bir sorumluluktur.

Özel yetenekli öğrencileri kendi sahip oldukları özelliklere sahip akranlarıyla aynı ortamlarda buluşturmak onların psikolojik ve akademik gelişimleri için olumlu bir tablodur. Bu anlamda Bilim ve Sanat Merkezleri önemli kurumlardır. Bu kurumlarda öğrencileri işbirlikli öğrenme ortamlarında çalışmaya teşvik etmek ve eğitim öğretim ortamlarını buna göre düzenlemek başarıyı artırmak için önemli bir adımdır. Konuyla ilgili literatür incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları konusunda literatürde boşluk olduğu dikkat çekmektedir.

Böyle bir konuyu çalışmamda bana yardımcı olan danışmanım, kıymetli hocam, Dr. Şirin YILMAZ' a çok teşekkür ederim.

Tezimde kullandığım ölçeğimi birlikte geliştirdiğimiz değerli hocam Dr. Gül GÜLER' e, tez yazım sırasında her türlü sorularıma sabırla cevap veren İstanbul Fuat Sezgin Bilim ve Sanat Merkezi'nden meslektaşlarım Sami Sezer ARBAĞ ve Dr. Yasemin UZ' a, araştırmama katılarak bana destek veren öğrencilerime ve veri toplama aşamasında destek veren kıymetli meslektaşlarıma teşekkür ediyorum.

Ayrıca 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen ülkemizin yaşadığı asrın felaketinde büyük yıkım gören memleketim, doğup büyüdüğüm topraklar olan Elbistan'ında hayatını kaybeden hemşehrilerim, tezimi sizlere ithaf ediyorum.

Son olarak, sadece yüksek lisans sürecinde değil her koşulda yanımda olan, beni cesaretlendiren, ben rahat çalışayım diye iki çocuğumuzla mükemmel bir şekilde ilgilenen muhteşem baba, desteğini sonuna kadar hissettiğim sevgili eşim İzzet

DOĞAN' a ve bu süreçte bana gösterdikleri sabır ve anlayışları için yavrularım Kerem ve Selin'e sonsuz teşekkürler.

Mart, 2023

Şefika DOĞAN

ÖZEL YETENEKLİ ÖĞRENCİLERİN İŞBİRLİKLİ ÖĞRENMEYE YÖNELİK TUTUMLARI İLE MÜKEMMELİYETÇİ YAPILARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu çalışmanın amacı; özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile mükemmeliyetçi yapıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bir diğer amaç ise özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçiliğe ve işbirlikli öğrenmeye ilişkin görüşlerini araştırmaktır. Araştırma karma yöntem araştırmasıdır. Araştırmanın nicel kısmında ilişkisel tarama deseni kullanılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma durumları arasındaki ilişki incelenmiştir. Çalışmanın nitel kısmında ise durum çalışması kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile daha detaylı incelemeler yapılarak, özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi yapıları ile işbirlikli öğrenme ortamlarına katılmak isteyip istemediklerini etkileyen temel düşüncelerin altında yatan sebeplere değinmek amaçlanmıştır. Bu araştırmanın evrenini İstanbul ilinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında eğitim gören 5.sınıf özel yetenekli öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise İstanbul ilinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde öğrenim gören 5.sınıf 242 özel yetenekli öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi belirlenirken, *kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi* benimsenmiştir. Verilerin toplanmasında, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla Özel Yetenekli Öğrencilerin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği (Güler ve Doğan, 2022) ve mükemmeliyetçilik düzeylerini belirlemek amacıyla Baş (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. İki uzman görüşü ve bir dil bilimi uzmanının görüşlerinden yararlanılarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile öğrencilerin mükemmeliyetçiliğe ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşleri alınmış, nitel olarak araştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının yüksek düzeyde, uyumlu mükemmeliyetçilikleri yüksek düzeyde, uyumsuz mükemmeliyetçilikleri ise düşük düzeyde olduğu ifade

edilebilir. Araştırmada öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik ve uyumsuz mükemmeliyetçilik puanları ile işbirliğine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçiliği ile kaçınma ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları arasında zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik ile yatkınlık arasında ise orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Uyumlu mükemmeliyetçiliğin, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kaçınma ve yatkınlık alt boyutu ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanları için anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik puanları ya da durumları incelenerek işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarındaki kaçınma alt boyutu puanları tahmin edilebileceği söylenebilir. Bu sonuçlardan yola çıkarak özel yetenekli öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik düzeylerinin belirlenmiş olması işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma tutumları ile ilgili bilgi verebileceği düşünülmektedir. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları sonucunda elde edilen bulgular ise öğrencilerin işbirlikli öğrenme ve mükemmeliyetçiliğe yönelik olumlu ve olumsuz tutumlara sahip olduğunu göstermektedir. Çalışma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda çalışmaya ve gelecek araştırmalara yönelik önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Özel Yetenekli öğrenciler, İşbirlikli Öğrenme, Mükemmeliyetçi Yapı

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN GIFTED STUDENTS' ATTITUDES TO COLLABORATIVE LEARNING AND THEIR PERFECTIONAL STRUCTURE

ABSTRACT

The aim of this study; The aim of this study is to examine the relationship between gifted students' attitudes towards cooperative learning and their perfectionist structures. Another aim is to investigate the views of gifted students on perfectionism and cooperative learning. The research is a mixed method research. Relational screening design was used in the quantitative part of the study. The relationship between the perfectionism levels of gifted students and their participation in cooperative learning environments was examined. In the qualitative part of the study, case study was used. By making more detailed examinations with semi-structured interview questions, it is aimed to touch on the perfectionist structures of gifted students and the reasons underlying the basic thoughts that affect whether they want to participate in cooperative learning environments. The universe of this research consists of 5th grade gifted students studying in Istanbul in the 2022-2023 academic year. The sample of the research consists of 5th grade 242 gifted students studying at Science and Art Centers in Istanbul. While determining the sample of the research, the easily accessible sampling method was adopted. In data collection, the Attitude Scale of Gifted Students Towards Cooperative Learning (Güler & Doğan, 2022) was used to determine students' attitudes towards cooperative learning, and the Compatible-Incompatible Perfectionism Scale, which was adapted into Turkish by Baş (2010) to determine their level of perfectionism. With the semi-structured interview questions prepared by using the opinions of two experts and the views of a linguistics expert, the opinions of the students on perfectionism and cooperative learning were taken and researched qualitatively. As a result of the research, it can be stated that students' attitudes towards cooperative learning are high, adaptive perfectionism is high, and maladaptive perfectionism is low. In the study, it was concluded that students' adaptive perfectionism and maladaptive perfectionism scores and their attitudes towards cooperation did not differ significantly according to gender. In the study, it was

determined that there was a weak, positive and significant relationship between students' adaptive perfectionism and their attitudes towards avoidance and cooperative learning. It was determined that there was a moderate, positive and significant relationship between students' adaptive perfectionism and disposition. Accordingly, it can be said that as adaptive perfectionism increases, attitudes towards avoidance, disposition and cooperative learning increase. It was determined that adaptive perfectionism was a significant predictor of students' attitudes towards cooperative learning scale avoidance and disposition sub-dimension and attitude scores towards cooperative learning. According to this result, it can be said that the avoidance sub-dimension scores in their attitudes towards cooperative learning can be predicted by examining the adaptive perfectionism scores or situations of the students. Based on these results, it is thought that determining the adaptive perfectionism levels of gifted students can provide information about their attitudes to participate in cooperative learning environments. Findings obtained as a result of semi-structured interview questions show that students have positive and negative attitudes towards cooperative learning and perfectionism. In line with the findings obtained as a result of the study, suggestions for the study and future research are included.

Keywords: Gifted Students, Cooperative Learning, Perfectionist Structure

İÇİNDEKİLER

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ	xii
I. GİRİŞ.....	1
A. Problem Cümlesi	2
B. Araştırmanın Amacı.....	3
C. Araştırmanın Önemi	3
D. Varsayımlar	4
E. Sınırlılıklar.....	5
F. Tanımlar.....	5
II. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
A. Yetenek	6
1. Özel Yetenek	7
2. Özel Yetenekli Öğrencilerin Genel Özellikleri	8
a. Özel yetenekli çocukların fiziki özellikleri	8
b. Özel yetenekli çocukların zihinsel özellikleri.....	8
c. Özel yetenekli çocukların sosyal özellikleri	8
d. Özel yetenekli öğrencilerin kişilik özellikleri.....	9
e. Özel yetenekli öğrencilerin mesleki özellikleri	9
3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaşadığı Problemler	9
4. Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi	10
5. Bilim ve Sanat Merkezleri.....	10
B. Mükemmeliyetçilik.....	12
1. Mükemmeliyetçiliğin Tanımı	12

2. Mükemmeliyetçiliğin Boyutları	13
3. Mükemmeliyetçi Bireylerin Özellikleri	14
C. İşbirlikli Öğrenme.....	15
1. İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Temel İlkeleri.....	15
a. Olumlu bağlılık	15
b. Grup ödülü	15
c. Bireysel değerlendirilebilirlik	16
d. Yüz-yüze destekleyici iletişim	16
e. Sosyal beceriler	16
f. Grup işlem süreci	16
g. Eşit başarı fırsatı.....	16
2. İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Teknikleri	16
a. Birlikte öğrenme	16
b. Akademik çelişki.....	17
c. Öğrenci takımları	17
d. Grup araştırması.....	17
e. İşbirliği-İşbirliği	17
f. Birleştirme 1 (jigsaw).....	17
g. Birleştirme 2 (jigsaw 2):.....	18
h. Birlikte soralım birlikte öğrenelim.....	18
3. İşbirlikli Öğrenme Yönteminde Öğretmen ve Öğrenci Rollerini	18
4. İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Yararları.....	19
D. Literatürdeki Çalışmalar	19
1. Ulusal Çalışmalar.....	19
a. Özel yetenekli öğrenciler ile ilgili ulusal araştırmalar	19
b. İşbirlikli öğrenme ile ilgili ulusal çalışmalar	21
c. Mükemmeliyetçilik ile ilgili ulusal çalışmalar	23
2. Uluslararası Çalışmalar	24
a. Özel yetenekli öğrenciler ile ilgili uluslararası araştırmalar.....	24
b. İşbirlikli öğrenme ile ilgili uluslararası araştırmalar	24
c. Mükemmeliyetçilik ile ilgili uluslararası araştırmalar	25
III. YÖNTEM.....	27
A. Araştırma Deseni	27
B. Katılımcı Grubu	28

1. Örneklem	28
C. Veri Toplama Aracı	29
1. İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği	30
2. Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği	30
3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları	31
D. Veri Toplama Süreci	32
E. Verilerin Analizi	32
1. Nicel Veri Analizi	32
2. Nitel Veri Analizi	33
IV. BULGULAR VE YORUM	34
A. Nicel Verilere Ait Bulgular	34
1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	34
2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	35
4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	36
B. Nitel Verilere Ait Bulgular	39
1. Beşinci ve Altıncı Alt Problemlere İlişkin Bulgular	39
V. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER	49
A. Öneriler	53
VI. KAYNAKÇA	55
EKLER	64
ÖZGEÇMİŞ	73

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1 Araştırmaya katılan öğrencilere ait özellikler.....	28
Çizelge 2 Nitel veri analizine katılan öğrencilere ait özellikler	29
Çizelge 3 İÖYTÖ'nin alt ölçekleri, ölçek numaraları ve ölçekten örnek maddeler ...	30
Çizelge 4 UUMÖ'nün alt ölçekleri, ölçek numaraları ve ölçekten örnek maddeler ..	31
Çizelge 5 Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçi ve İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeklerinin Betimsel İstatistikleri.....	34
Çizelge 6 Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları.....	35
Çizelge 7 İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T- testi Sonuçları	35
Çizelge 8 İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum, Yatkinlık, Kaçınma ile Uyumlu ve Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Arasındaki Korelasyon.....	36
Çizelge 9 Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları.....	37
Çizelge 10 Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin işbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutu Kaçınmayı Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları	37
Çizelge 11 Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutu Yatkinlığı Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları	38
Çizelge 12 Soru 1 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	39
Çizelge 13 Soru 2 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	41
Çizelge 14 Soru 3 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	42
Çizelge 15 Soru 4 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	43
Çizelge 16 Soru 5 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	44
Çizelge 17 Soru 6 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	45
Çizelge 18 Soru 7 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	46
Çizelge 19 Soru 8 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları.....	47

KISALTMALAR LİSTESİ

İÖYTÖ	: İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği
UUMÖ	: Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
TDK	: Türk Dil Kurumu
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezi

I. GİRİŞ

İnsanlığın tarih boyunca, problemlere çözüm üretmek ve ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıkları en önemli becerilerinden biri hiç şüphesiz iş birliği ile çalışmalarıdır. Medeniyetlerin gelişim süreçlerinde değişmeyen şeylerin arasında, insanoğlunun iş birliği yapma alışkanlığının değişmediği görülmektedir. Bir insanın tek başına bütün ihtiyaçlarını karşılaması mümkün değildir. İlkel çağlarda insanlar besin ihtiyaçlarını karşılamak için bile iş birliği içerisinde hareket etmişlerdir. Teknoloji geliştikçe, dünya değiştikçe farklı gereksinimlerini karşılamak için yine iş birliği ile çalışmaya devam etmişlerdir. Mesleklerin oluşma temelinde de aslında bu vardır. Toplumların gelişimi yine ihtiyaçların doğmasına zemin hazırlamıştır. Bu da iş birliğinin önemini daha da arttırmıştır.

İş birliği ile çalışan bireyler bilgi, beceri ve deneyimlerini ortaya koyarak, ortak bir amaç doğrultusunda hep birlikte çalışırlar. İş birlikli çalışma esnasında yardımlaşma ve dayanışma içinde bulunduğu grubun bir üyesi olma ve farkına varma gibi önemli denemeler yaşanır (Johnson ve Johnson, 1987). Aynı amaç için birlikte çalışan bu bireyler arasında bakış açısı farklı, çözüm odaklı, farklı düşünen ve gruba liderliğini kabul ettiren bireyler ön plana çıkarlar. Çünkü bu bireylerin öngörüler, bakış açıları, yetenekleri farklıdır ve farklı olduğunu hissettirirler. Farklı düşünen, sorgulayan, problemlere farklı çözümler sunabilen, üretebilen ve gelişimin önemine sahip olarak yetişebilen öğrenciler toplumlar için büyük önem taşımaktadır (Tanık Önal ve Büyük, 2020). Özel yetenekli birey olarak tanımladığımız bu bireyler grup içerisinde daima dikkat çekici olmuşlardır. Ancak bu farklılık grubun birden çok üyesinde var ise işbirlikli çalışma ortamı gerçekten amacına uygun olarak devam edebilir mi? Farklılıklarıyla ön plana çıkan bu özel yetenekli bireyin, mükemmel iş çıkarma beklentisi, diğer bireylerden gelen fikirlerin beğenilmemesi ile karşı karşıya kalıp, grup içerisinde huzursuzluk ortamı yaratabilir. Mükemmeliyetçi bir yapıya sahip olan özel yetenekli öğrenciler, elinden gelenin en iyisini yapma çabası ile mükemmel olma kavramını birbirine karıştırmaktadırlar. Hedeflerine ulaşmaya çalışırken istedikleri sonuca ulaşamazsam düşüncesi ile kendilerini geri çekme, pes etme, ortama hiç katılmama gibi davranışlar sergileyebilirler (Davis, 2006). Yapılacak işte

mükemmel olma kaygısı, kişiye duygusal bir yük, farklı fikirlere karşı kapalı olma durumuna neden olabilir. Ya da grupta bulunan diğer üyelerin kendisinden daha mükemmel bir yapıya sahip olduğunu düşünmesi de özel yetenekli bireyin bu ortamlardan uzak kalmasına neden olabilir. Tüm bunların sonucunda grup dinamiğinin olumsuz etkilenmesi sonucu ile karşı karşıya kalınabilir.

Her anlamda yaşatlarından daha çok ön plana çıkan özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamlarında bulunması ve bulundukları bu ortamda etkin çalışmalar sergileyebilmesi için, işbirlikli öğrenme ortamlarında yaşadıkları problemlere karşı alınabilecek önlemler eğitimin ve öğretmenin temel amaçlarından olmalıdır. Onların mükemmel olma kaygısı altında yaşadıkları zorluklara ve baskılara karşı gereken destekleri almaları sağlanmalıdır. Öğrencileri işbirlikli eğitim ortamlarına yönlendirebilmek için, duygusal ve psikolojik alanda rehberlikler yapılarak, eğitim-öğretim ortamları onların ihtiyaçlarına yönelik olarak düzenlenmelidir.

Bu araştırmada, özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile mükemmeliyetçi yapıları arasında ilişki ve özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye ve mükemmeliyetçiliğe yönelik görüşleri incelenmiştir.

A. Problem Cümlesi

Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile mükemmeliyetçi yapıları arasında nasıl bir ilişki vardır ve öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye ve mükemmeliyetçi yapıya yönelik görüşleri nelerdir?

Bu problem cümlesinden yola çıkarak aşağıda verilen alt problemlere araştırmada yer verilmiştir.

1. Alt Problemler

1.1 Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilikleri ne düzeydedir?

1.2 Özel yetenekli öğrencilerin uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilik puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3 Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.4 Uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilik özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

1.4.1 Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile uyumlu uyumsuz mükemmeliyetçilikleri arasında ilişki var mıdır?

1.4.2 Uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilik özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

1.5 Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanlarına göre mükemmeliyetçiliğe ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşleri nelerdir?

1.6 Özel yetenekli öğrencilerin uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilik puanlarına göre mükemmeliyetçiliğe ve işbirlikli öğrenmeye yönelik görüşleri nelerdir?

B. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile mükemmeliyetçi yapıları arasındaki ilişkinin ve öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye ve mükemmeliyetçiliğe yönelik görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

C. Araştırmanın Önemi

Mükemmeliyetçilik “ya hep ya hiç” düşünme tarzı ile bireyi oldukça yıpratıcı bir düşünme biçimidir. Bu düşünce yapısına sahip olan bireyler yüksek standartlara sahip olma eğilimindedirler. Özel yetenekli öğrencilerde bulunan mükemmeliyetçilikte ise, yaptıkları işte en iyisini yapma, sosyal çevrelerinin beklentilerine en üst düzeyde cevap verme takıntısı ile her şeye aşırı şekilde önem verirler. Bu durum birey üzerinde bir kaygı oluşturur. Bu kaygı üst düzey durumlara çıktığında, bazı olumsuz durumlarla karşılaşmak kaçınılmazdır. Bu aşırılık maalesef zaman zaman başarısızlık ya da yapılması gereken işe hiç başlamama veya o ortamda bulunmama şeklinde kendini gösterebilir. Çünkü bireyin her zaman mükemmel olması diye bir durum söz konusu değildir. Yaptıkları işlerde her şeyin en iyisi olması için üst düzey çalışmalar yapan özel yetenekli çocuk, bu çabanın sonucunda her zaman mükemmel olunamayacağını anladığı anda denemekten ve çalışmaktan vazgeçebilir (Davis, 2006).

İşbirlikli öğrenme, bir problem durumunu çözmek ya da bir görevi yerine getirmek amacıyla küçük gruplara ayrılan öğrencilerin, aynı amaç için birlikte çalışarak bir konuyu öğrenme yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2002).

İşbirlikli öğrenmede grup çalışması vardır. Öğrenciler birbirleriyle etkileşim içerisinde görev dağılımı yaparak ve sorumluluk alarak çalışırlar. Grup dinamiği sayesinde öğrenci yaptığı çalışmaların, olumlu ya da olumsuz sonuçlarıyla tek başına yüzleşmek yerine grupça bu yükü paylaşabilir. Öğrenciler yaparak-yaşayarak ve iletişim kurarak çalıştığı için öğrenme etkili ve keyifli bir hale gelmektedir. Bu denli önemli olan işbirlikli öğrenme yöntemini, eğitim ortamında kullanmak biz öğretmenler için de oldukça tercih edilebilir bir yöntemdir.

Bu doğrultuda ulusal ve uluslararası literatürde özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma durumları ve mükemmeliyetçi yapıları incelenmiştir.

Yapılan araştırmalar çerçevesinde, özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi yapıları üzerine yoğunlaşıldığı görülmektedir (Kahraman, Bulut ve Pedük, 2014; Taşçılar ve diğerleri, 2014). Özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi yapılarının işbirlikli öğrenmeye etki edip etmediği ile ilgili örneklerle literatürde rastlanmamaktadır.

Bu bilgiler ve literatürdeki boşluk bağlamında özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi yapıları ile işbirlikli öğrenme ortamlarına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenerek, mükemmeliyetçi yapılarının işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarını ne şekilde yordadığı bilgisine ulaşılması, özel yetenekli öğrencilerin eğitim ortamlarının düzenlenmesine ve bu yönde destek almalarını sağlamaya yönelik planlamaların yapılmasına zemin hazırlayacaktır.

Farklı bir çalışma olarak literatüre katkı verecek olmasının yanı sıra, Bilim ve Sanat Merkezleri öğretmenlerinin, seminer ve hizmet içi eğitimleri planlanırken, mükemmeliyetçilikle baş etme yolları ve özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamlarına katılmalarının sağlanması ile ilgili eğitimler düzenlenmesine zemin hazırlayacaktır.

D. Varsayımlar

Bu araştırmada;

- Bu araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının ölçülmek istenilen özellikleri doğru olarak ölçtüğü varsayılmıştır.

- Ölçekler ve görüşme soruları uygulanırken çocuklara rahat bir ortam sağlandığı ve çocuklara verilen düşünme süresinin yeterli olduğu, öğrencilerin sorulara içtenlikle yanıt verdiği varsayılmıştır.

E. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

İstanbul ilinde Ataşehir ilçesinde yer alan Bilim ve Sanat Merkezi'nde eğitim gören öğrenciler üzerinde yapılmıştır ve çalışma sonucunda elde edilen sonuçlar benzer özelliklere sahip öğrencilere genellenebilir.

F. Tanımlar

Yetenek: Bireyin bir şeyi kavrayabilme, yapabilme ve bir etkiyi alabilme yeterliliği, gücü.

Özel Yetenekli Birey: Yaşıtlarına göre daha hızlı öğrenen, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi önde olan, özel akademik yeteneğe sahip, soyut fikirleri anlayabilen, ilgi duyduğu alanlarda bağımsız hareket etmeyi seven ve yüksek düzeyde performans gösteren bireydir (MEB, 2017).

İşbirlikli Öğrenme: Öğrencilerin küçük gruplar oluşturarak bir problemi çözmek için ya da bir görevi yerine getirmek üzere ortak bir amaç uğruna birlikte çalışma yoluyla bir konuyu öğrenme yöntemi olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2002).

Mükemmeliyetçilik: TDK'ye göre aşırı titiz davranan, ahlaki olgunluğa erişmeyi amaç edinen, mükemmel olma yolunda aşırı çaba sarf eden kimse olarak tanımlanmaktadır (sozluk.gov.tr).

II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu başlık altında, araştırmanın temelini oluşturan özel yetenekli öğrencilerin özellikleri, eğitim biçimleri ve BİLSEMler, mükemmeliyetçilik kavramı, boyutları ve mükemmeliyetçi bireylerin özellikleri, işbirlikli öğrenme yöntemi ve ilkeleri, teknikleri, yararları ve sınırlılıkları ifade edilmiştir. Ayrıca araştırmanın konusuyla alakalı ulusal ve uluslararası literatürde yer alan çalışmalara ilişkin bilgilere de yer verilmiştir.

A. Yetenek

Dilimizde çok yoğun bir şekilde kullanılan yetenek sözcüğünün TDK'ye (sozluk.gov.tr)göre çeşitli anlamları şu şekildedir:

*Bireyin bir şeyi anlama ve yapabilme niteliği, kabiliyet, kudret,

*Bir duruma uyum sağlama konusunda organizmada var olan, doğuştan gelen yeterlilik

*Kalıtımın söz konusu olduğu, öğrenmesini çerçeveleyen sınır

*Dışarıdan gelen etkiyi alabilme gücü.

Her birey kendine has kişilik özellikleri ile dünyaya gelir ve farklı karakter özellikleri sergileyerek büyür. Aynı ebeveynle büyüyen çocukların farklı kişilik özellikleri ve yetenekleri mevcuttur. Çocukların güçlü ve yetenekli olduğu alanları keşfederek o alanda eğitim almalarına destek olmak, çocuğun psikolojik, sosyal gelişimi aynı zamanda akademik ilerlemesi için büyük önem taşımaktadır. Her çocuğun zekâ ve yeteneği özeldir. Ortak beceriler üzerinden çocuğun yeteneğini keşfetmeye çalışmak ebeveynlerin en önemli sorumluluğundandır (Yürümezoğlu ve Karabey, 2020).

Yetenek, zihinsel, müzikal, sanatsal, fiziksel ve sosyal alanda sergilenen performanslardır. Yetenekli bireylerin alanında başarılı olduğu gözlemlenmektedir. IQ düzeyi yüksek olan bireylerin, yüksek yetenek düzeyine sahip oldukları da görülmektedir. Dolayısıyla yüksek yetenek düzeyine sahip olan kişilerin, yüksek IQ'

ya da sahip oldukları görüşmüştür. Bu anlayıştan yola çıkarak “üstün zeka” ve “üstün yetenek” söylemleri, “özel yetenek” olarak tek bir başlıkta toplanmıştır (Bıçakçı, 2021).

1. Özel Yetenek

Özel yetenekli birey; aynı yaş düzeyine sahip arkadaşlarına göre daha çabuk öğrenen, sanat, yaratıcılık ve liderlik vasıfları ön planda olan, ilgi duyduğu alanda akademik yeteneğe sahip, bireysel ve bağımsız hareket etmeyi seven ve üst düzey performans gösteren kişilerdir (MEB, 2017). Okul öncesi seviyesinden, lise seviyesine kadar zihinsel, yaratıcı, liderlik özelliklerine sahip, görsel ve uygulamalı alanlarda da yüksek kabiliyetli çocuklardır (Bildiren, 2013: 22).

Özel yetenekli öğrencilerin gerekli eğitimi alarak bilişsel, duyuşsal, sosyal ve psikolojik gelişimine katkı sağlamak hiç şüphesiz biz eğitimcilerin amaçlarından biridir. Çünkü gelişmiş toplumlara baktığımızda geleceğin liderleri, bilim insanları, sanatçıları, sporcuları özel yetenekli öğrencilerin gereken eğitimi almalarına fırsat verilmesi ile oluştuğu görülmektedir (TBMM, 2013). Farklı düşünen, sorgulayan, problemlere farklı çözümler sunabilen, üretebilen ve gelişimin önemine sahip olarak yetişebilen öğrenciler toplumlar için büyük önem taşımaktadır (Tanık Önal ve Büyük, 2020). Gelecek nesillerin güçlü, eğitim seviyesi yüksek, donanımlı olması ülke gelişimine teknolojik, ekonomik, siyasi ve askeri anlamda büyük katkı sağlayacaktır.

Özel yetenekli bireyler toplumun %2-3'ünü oluşturan bireylerdir (Bilgiç vd., 2013). Sayılarının az oluşu, toplumların değişimi, gelişimi ve refahı için etkin bireyler olmaları özel yetenekli bireylerin her zaman dikkat çekmesine zemin oluşturmuştur. Son yıllarda özel yetenekli öğrencilerin eğitime gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler büyük önem vermektedirler. Özel yetenekli çocukların tanısının konulabilmesi için zeka testleri geliştirilip, çocukların IQ ve yetenek testleri ile tanılanmasına olanak sağlanmaktadır. İyi eğitim almış özel yetenekli bir bireyin, potansiyelini kullandığı takdirde göstereceği performans ülkeler ve toplumlar için büyük önem arz etmektedir. Devletlerin stratejik olarak baktığı özel yetenek alanı için birçok bilimsel araştırma yapılmaktadır. Renzuli'nin ortaya çıkardığı “Üçlü Çember Modeli” özel yetenekli bireylerin özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır. Bu modele göre; ortalama üstü kabiliyet, motivasyon (göreve adanmışlık) ve yaratıcılık özel yetenekli kişilerin özelliklerini açıklamaktadır (Renzulli, 2016: 55).

2. Özel Yetenekli Öğrencilerin Genel Özellikleri

Özel yetenekli çocukların genel özelliklerini fizik, zihin, sosyal, kişilik ve mesleki özellikleri ile beş başlık altında toplamak mümkündür (Özkan, 2013).

a. Özel yetenekli çocukların fiziki özellikleri

Özel yetenekli çocuklar her yaşta akranlarından daha uzun, iri ve kuvvetlidirler. Doğduklarından itibaren diğer bebeklere göre daha ağır ve uzun boylu olarak dünyaya gelirler. Akranlarından daha erken konuşur, daha erken yürürler. Sağlıklarına büyük önem verip, sağlıklarını koruma konusunda titiz davranırlar (Özkan, 2013).

b. Özel yetenekli çocukların zihinsel özellikleri

Yaştlarından daha erken konuşan özel yetenekli çocuklar kelimeleri doğru telaffuz edip, yerli yerinde kullanırlar. Kuvvetli öğrenme isteği içerisinde oldukları için çok soru sorar, araştırmayı ve sorgulamayı severler. Yapılacak bir işte kendi başına ilerlemeyi önemserler. Gördüklerini, duyduklarını kolayca hafızaya alır, unutmazlar. Öğrendikleri bilgileri transfer etmekte zorlanmazlar. Mükemmeliyetçi bir yapıya sahiptirler. Öz güvenleri yüksek bireylerdir. İlgi alanları olan konulara karşı detay öğrenmek için çabalarlar. Çok erken yaşta okumayı öğrenirler. Basit etkinlikler ve problemler çözmekten hoşlanmazlar. Karmaşık problemler ilgilerini çeker. Zamanlarını verimli ve pratik kullanırlar. Uzun vadeli hedefleri vardır. Bu hedeflere ulaşmak için özel çaba gösterirler (Özkan, 2013).

c. Özel yetenekli çocukların sosyal özellikleri

Özel yetenekli çocuklar toplumsal sorunlara karşı duyarlı, empati yeteneği yüksek çocuklardır. Espri yapma ve espriyi anlama yetenekleri oldukça gelişmiştir. Yaştlarından daha büyük kişilerle arkadaşlık kurmayı severler. Popüler çocuklar olan özel yetenekli öğrenciler sosyal ortamda da kabul görmektedirler. Liderlik vasıfları yüksektir. Arkadaşlarının sorunlarına karşı oldukça duyarlı çocuklardır. Problem çözme becerileri geliştiği için, sorunlara çözüm yolları aramayı severler. Sosyal ortamlara katılmaktan çekinmez, risk almaktan hoşlanırlar (Böyük vd., 2017).

Tüm bunların yanı sıra zaman zaman özel yetenekli çocukların da sosyal uyumsuzluklar yaşadıklarına, davranış problemlerine sahip olduklarına rastlanmaktadır (Özkan, 2013).

d. Özel yetenekli öğrencilerin kişilik özellikleri

Yetenekli, kendilerinden emin, çalışkan ve bağımsız olmayı seven kişilik özelliklerine sahiptirler. Sorumluluk alma ve aldıkları sorumluluğu yerine getirme konusunda dikkatlidirler. Nazik, alçak gönüllü, mütevazı ve yardımseverdirler. Başkalarının fikirlerine saygı duyarlar ama liderlik vasıfları yüksek olduğu için grup içerisinde lider olmayı tercih ederler.

e. Özel yetenekli öğrencilerin mesleki özellikleri

Meraklı, araştırmacı, hayal gücü yüksek, cesur, sivri zekalı, kontrollü, yenilikçi, yaratıcı, planlı, mükemmeliyetçi, mütevazı, çalışkan, araştırmayı ve bilgiyi seven, paylaşımcı yapıları mesleki özellikleri açısından dikkat çekmektedir (Doğan, 2020).

3. Özel Yetenekli Öğrencilerin Yaşadığı Problemler

Küçük yaşta akranlarından farklı düşünen, farklı davranan özel yetenekli çocukların sosyal ve psikolojik olarak gerekli desteğe ihtiyacı bulunmaktadır. Çünkü özel yetenekli öğrencilerin duygu durumları da yaşitlarına göre farklılık göstermektedir. Yaşitlarına göre daha hassas ve daha mükemmeliyetçi bir kişiliğe sahip olmaları, sosyal iletişimde problemlere neden olabilmektedir (Hewitt ve Flett, 1991; Downey ve Feldman, 1996). Yaşitlarının oynadığı oyunlar onlara keyif vermeyebilir. İlgi alanları ve sorduğu sorular farklı olabilir. Ayrıca sosyal çevrelerinde, ailelerinde ve okullarında özel yetenekli tanısı konulan çocukların; özel yetenekli olduğunun sürekli vurgulanarak fazla beklenti içerisine girmesi, bu çocuklar üzerinde baskı oluşturabilmektedir (Üstün Zekalılar Enstitüsü, 2016). Özel yetenekli çocukların sosyal ve duygusal yönünün göz ardı edilmesi çocuklarda farklı psikolojik problemleri beraberinde getirebilir.

Son yıllarda özel yeteneklilere yönelik düzenlenen yardım programlarının; özel yetenekli öğrencilerin yaşadığı uyum problemleri, akran baskıları, stres, yalnızlık, mesleki seçim zorluğu, benlik kavramı karmaşası ve mükemmeliyetçilik gibi alanlara yoğunlaşıldığı dikkat çekmektedir (Kelly ve Jordan, 1990; Levine ve Tucker, 1986; Renzuli,1989).

Özel yetenekli öğrencilerde var olan mükemmeliyetçilik durumunun, öğrenci üzerinde yarattığı baskı ve yaşattığı zorluklar, öğrencileri ya yaptığı çalışmalarda aşırı çalışmaya itmekte ya da başaramama kaygısı ve stresi ile pes etmesine neden olmaktadır.

4. Özel Yetenekli Öğrencilerin Eğitimi

Özel yetenekli birey tanısı alan öğrenci, tanılandığı andan itibaren yetenek alanı doğrultusunda eğitim almaya başladığı sürece, doyum almaya başlamakta ve ülke yararına faydalı işler yapma yolunda çaba içerisine girmektedir. Gelişmiş toplumlara baktığımızda, ülkelerin üst düzey teknolojiye ulaşmalarında ve gelişmelerinde, özel yetenekli öğrencilerin yetenekli olduğu alanın üzerine yoğunlaşarak verdikleri eğitimin önemi göz ardı edilmemelidir. Özel yetenekli birey gereken eğitimi almadığı zaman var olan yetenek yok olabilmekte ya da gerekli eğitim ortamlarının sağlandığı ülkelere doğru beyin göçüne sebep olabilmektedir (ustunzekalilar.org).

Özel yetenekli çocuğu olan ailelerin, bu çocukların var olan potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmek için etkili iletişim kurmaları gerektiği, yaratıcı olmaları, farklı sorulara sorarak düşünmelerini fırsat vermeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır (Dağlıoğlu ve Alemdar,2010). Bu konuda nasıl davranacağını bilmeyen aileler, çocuklarına iyi bir eğitim aldirmek için araştırma içerisine girmektedirler. Ailesi ve sosyal çevresi tarafından anlaşılmadığını düşünen, gerekli eğitime yönlendirilmeyen ve psikolojik takibinin yapılmayan özel yetenekli bireyler çete lideri olmak gibi olumsuz durumlarla karşı karşıya kalabilirler (Çelikten,2017). Zekanın ve yeteneğin eğitimle gelişebileceği düşünülürse özel yetenekli öğrencilerin araştırma yaparak çalışabilecekleri eğitim- öğretim ortamları düzenlenmeli, ülkemizde istihdam sağlayabilecekleri alanlar geliştirilmelidir.

5. Bilim ve Sanat Merkezleri

Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik ve diğer akademik alanlarda yaşlılarından daha üst düzey performans gösteren özel yetenekli öğrencilerin yetenek ve ihtiyaçları doğrultusunda eğitim aldıkları özel eğitim kurumlarıdır. BİLSEM adı altında kurulan merkezler 1992 yılında T.C. Millî Eğitim Bakanlığı'na Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından kurulmuştur. Genel Müdürlük Teşkilat yapısında 3 daire başkanlığı ve 25 şube bulunmaktadır. Özel eğitime gereksinimi olan engel grupları ve özel yeteneklilerin eğitimleri şubesi ile çalışmalara başlanmıştır (Baykoç Dönmez, 2004)

Uygulanan eğitim-öğretim programında öğrencinin yaratıcılık, bilimsel çalışma disiplini, disiplinler arası düşünme becerisi, sorgulama ve ihtiyaçlara yönelik çözüm önerileri sunabilme kapasitesini artırmak, proje üretme ve geliştirme çalışmalarına

katılmasını sağlamak kurumun amaçlarındandır. Disiplinler arası yaklaşımlar dikkate alınarak hazırlanan etkinlik programları, zenginleştirilmiş bir biçimde öğrenciye sunulur. Öğrencinin sürece aktif katılabilmesi için yaparak-yaşayarak öğrenmesi temele alınır. Etkinliklerin temelinde proje üretme ve geliştirme çalışmaları vardır. Ayrıca öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre tercih yapabilecekleri ve eğitim alabilecekleri atölye çalışmaları da bulunmaktadır (Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi,2019). BİLSEM'lerin en önemli avantajlarından başında öğrencilerin okullarındaki arkadaşlarından ayrılmadan, okul dışında BİLSEM'lerde eğitim almalarına olanak sağlamasıdır. BİLSEM'lerde uygulanan eğitim 5 aşamadan oluşmaktadır. Bunlar (Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi,2019).

Uyum Programı: Yeni kaydı yapılan öğrencinin kurumu tanıma, kurum kültürünü kavrama, BİLSEM'in misyon,vizyon ve temel değerlerini tanıması için geçirilen süreçtir. Hazırlanan etkinliklerde öğrencilerin BİLSEM'i tanıması, atölyeleri ve çalışma şeklini benimsemesi, danışmanlarla ve çalışanlarla tanışılması amaçlanır.

Destek Eğitim Programı: Genel yetenek alanından kaydı yapılan öğrenci Uyum programını tamamladıktan sonra Destek Eğitim alanında eğitimine devam eder. Farklı modüllerin yer aldığı Destek Eğitim programında öğrenci iletişim, işbirlikli çalışma, problem çözme, yaratıcı düşünme, bilimsel araştırma gibi alanlarda yapılan etkinliklerle eğitimine devam eder.

Bireysel Yetenekleri Fark Ettirme Programı (BYF): Öğrencinin Destek Eğitim programını tamamladıktan sonra bireysel yeteneklerini fark edebilmesi için uygulanan eğitim programıdır. Öğrencilerin yeteneklerini ön plana çıkaracak etkinlikler hazırlanır, öğrenciler gruplara ayrılarak tüm birimlerde belirli bir döngü içerisinde eğitim alırlar. Proje üretim çalışmaları bu dönemde Destek Eğitim programına göre daha yoğundur.

Özel Yetenekleri Geliştirme Programı (ÖYGP): Müzik ve Görsel Sanatlar alanında uyum programını, Genel Yetenek alanında BYF programını tamamlayan öğrenciler, ortaya çıkan özel yeteneklerini geliştirmek için bu programa devam ederler. Öğrencinin yönlendirildiği disiplinle ilgili yoğun, derinlemesine eğitim aldığı programdır. Görsel Sanatlar ve Müzik öğrencileri için var olan yeteneklerini ortaya çıkaracak ve geliştirecek etkinlikler planlanarak, derinlemesine sanatsal etkinliklere bu aşamadan sonra geçilir.

Proje Üretimi ve Yönetimi Eğitim Programı: ÖYG programını bitiren öğrencinin ilgi, istek, ihtiyaç ve yetenekleri doğrultusunda bireysel ya da grupla devam ettiği eğitim programıdır. Bu programda öğrenci her eğitim ve öğretim yılında en az bir proje hazırlar. Öğretmenin danışman olduğu süreçte her türlü üretim, bilimsel çalışma ve sanat etkinlikleri projelendirilir. Özgün fikirler için patent, faydalı model başvuru sürecine ilişkin işlemler gerçekleştirilir (Bilim ve Sanat Merkezi Yönergesi,2019).

B. Mükemmeliyetçilik

Doğumla birlikte hayata gözlerini açan birey, çevresindeki yetişkinleri tarafından hayata hazır hale gelebilmesi, kendi ayakları üzerinde durabilmesi için sürekli, bitmek tükenmek bilmeyen uyarılara maruz kalır. İlk çocukluk döneminde ebeveynleri, okul döneminde de öğretmenleri tarafından iyiyi ve doğruyu öğretme çabası kimi bireylerde standartlarını çok fazla yükseltmesine neden olabilir. Bireyin kimi zaman ebeveyn ve sosyal çevresinin etkisiyle kimi zamanda kendi kişisel özelliğinin o yönde evrilmesi sonucunda mükemmel olma çabası içerisine girmesine neden olabilir. Mükemmeliyetçilik olarak adlandırılan bu kavramın literatürde farklı tanımlarına rastlanmaktadır (Taşçılar vd., 2014).

1. Mükemmeliyetçiliğin Tanımı

Mükemmeliyetçi kelimesi TDK'ye (sozluk.gov.tr) göre aşırı titiz davranan, ahlaki olgunluğa erişmeyi amaç edinen, mükemmel olma yolunda aşırı çaba sarf eden kimse olarak tanımlanmaktadır. Kişinin kendisine ve etrafındaki bireylere yüksek ölçütler belirleyerek, her işin her daim planlı ve düzen içerisinde olması gerektiğini kabul etmesidir (Litauer ve Litauer, 1997). İnsanların ulaşamayacağı yüksek standartlar belirleyerek, bu standartlara ulaşamama durumunu kabul edememesidir (Frost ve diğerleri, 1990). Bireylerin ulaşabileceği standartlar belirleyerek hedeflerine ulaşmalarının hazzını yaşamaları yerine, ulaşılması imkânsız ya da çok zor hedefler koyarak, başarı ve mutluluklarını o hedefe göre belirlemeleri kişinin mutsuz ve kaygılı bir hayat sürmesine neden olacaktır (Burns, 1980).

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere mükemmeliyetçi tutuma sahip olan bireylerde ulaşılması zor hedefler vardır. Bu hedeflere ulaşamadıkları takdirde suçluluk, kendine güvensizlik, başarısızlık hissi, kaygı gibi olumsuz duygularla baş etmek zorunda kalabilirler (Gökkaya, 2016).

2. Mükemmeliyetçiliğin Boyutları

Yaşadığımız yüz yılda çağa ayak uydurmak oldukça zor bir iştir. Gelişen teknolojiyi takip etmeye çalışmak, kendini geliştirmek ve yeniliklere uyum sağlayabilmek için sürekli bir gelişim ve değişimin içerisinde olmak bireyi çoğunlukla yormaktadır. Ebeveynlerin çocuklarının bir taraftan akademik başarılarının üst düzeyde olması için uğraşırken, diğer taraftan sosyal ve sanatsal anlamda da donanımlı bireyler haline getirme isteği çabası, çocukların mükemmel olmak için gayret göstermelerine neden olmaktadır. Mükemmel olma gayreti çocukların ulaşmaya istedikleri hedeflerde en iyiye ulaşma çabası için, ekstra çaba göstererek olumlu bir etki yaratabileceği gibi, bu gayretin başarıya aşırı bir şekilde odaklanma nedeni ile olumsuz sonuçlar doğurmasına da neden olabilir. Hep mükemmel olma isteği, hataların kabul edilememesi, bir şeylerin eksik ya da yanlış yapılabilmesinin imkânsız olarak görüldüğü mükemmeliyetçi birey davranışları çocuklar için çok ağır bir yük olarak gelmekte, çocuğun yaratıcılığına, yeni deneyimlere cesaret etmesine ve sosyal ortamlarda da uyum problemi yaşamasına neden olmaktadır (Gökkaya, 2016).

Başlangıçta tek boyutlu bir yapı olarak ele alınan mükemmeliyetçiliğin, bireyde olumsuz ve yıkıcı etkilere neden olduğu üzerinde durulmuştur (Burns, 1980; Patch, 1984). Literatüre baktığımızda son yıllarda mükemmeliyetçiliğin bir boyutlu değil, çok boyutlu bir yapısı olduğu üzerinde yoğunlaşmıştır (Frost ve diğerleri, 1991; Hewitt ve Flett, 1990). İki boyutlu mükemmeliyetçilik olarak ele alınan yapıda ise olumlu ve olumsuz mükemmeliyetçilik, uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik adlandırmaları dikkat çekici olmuştur. Geçmişte yalnızca olumsuz bir yapı olarak ele alınan mükemmeliyetçiliğin, uyumlu-uyumsuz yapı olarak çok boyutlu bir kişilik özelliği olarak ele alınması üzerinde yoğunlaşmıştır (Rice ve Preusser).

Uyumlu mükemmeliyetçi yapıya sahip olan bireyler, ulaşılabilir hedefler belirleyerek performanslarını sergilemektedirler. Hatalara karşı daha esnek, eleştirilere daha açık, olumsuz bir durumla karşı karşıya kaldıklarında eksiklikleri belirleyerek çözüm önerileri geliştirmeye daha yatkındırlar. Bu yapıya sahip bireyler hem yeniliğe ve değişime açık hem de standartlarına ulaşmaları bakımından gayretlidirler. Bu durum da başarıyı beraberinde getirmektedir (Hamachek, 1978; Slaney ve diğerleri, 2001).

Uyumsuz mükemmeliyetçi yapıda olan bireyler ise ulaşılması imkânsız hedefler belirleyerek, başarısızlık durumu ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Hatalara karşı

tahammülü olmayan uyumsuz mükemmeliyetçi bireyler, hata yapma ve hedefe ulaşamama korkusu ile baş etme çabası içerine girerler. Bu çaba ile baş etmeye çalışırken yetersizlik ve aşağılık duygusu bireyleri olumsuz yönde etkilemektedir (Slaney ve diğerleri,2001).

3. Mükemmeliyetçi Bireylerin Özellikleri

Mükemmeliyetçi bir yapıya sahip olan kişilerde “ya hep ya hiç” düşünme tarzı mevcuttur. Birey ulaşmayı istediği hedefe yönelik olarak, geldiği noktaya odaklanmaktan ziyade sonuca odaklanır. Onun için hedefe ya ulaşılmıştır ya ulaşılmamış. Kişi hem en yüksek standartlara ulaşmaya hem de asla hata yapmaması gerektiğine inanır. Mükemmeliyetçi bir yapıya sahip olan özel yetenekli öğrenciler de elinden gelenin en iyisini yapma çabası ile mükemmel olma kavramını birbirine karıştırmaktadırlar. Hedeflerine ulaşmaya çalışırken istedikleri sonuca ulaşamazsam düşüncesi ile kendilerini geri çekme, pes etme, ortama hiç katılmama gibi davranışlar sergileyebilirler (Davis,2006). Hata yapma korkusu, başarısız olma düşüncesi, onaylanmama, arkadaşının ondan daha iyi olabileceği düşüncesi işbirlikli öğrenme ortamlarına katılmalarına engel olabilir. Ailelerinin, öğretmenlerinin, arkadaşlarının yani sosyal çevrelerinin ulaşılması olanaksız beklentiler içinde olduklarına inanırlar. Bazen bu beklentiler de mükemmeliyetçilik algısını oluşabilmesine neden olmaktadır (Taşçılar ve diğerleri,2014). Bu beklentileri karşılayamama korkusu onları içine kapanık bir hale getirebilir. Bunun sonucunda da grup çalışmalarına, işbirlikli öğrenme ortamlarına katılmaktansa bireysel çalışmalarla yalnız çalışmayı tercih edebilirler. Ayrıca grup arkadaşlarının verilen görev ve sorumlulukları tam anlamıyla yerine getiremeyeceklerine de inanabilirler. En iyisini ben yaparım, birlikte yaparsak ben daha çok çalışırım, ben yaparım onlar da benim emeğimden faydalananarak grup başarısına dahil olurlar, ben bunu tek başıma da yapabilirim düşüncesi yine işbirlikli öğrenme ortamına katılmaktansa, bireysel çalışmayı tercih etmelerine sebep olabilir. Mükemmeliyetçi bireyler, sürekli denetleme, onay alma, aşırı planlama, düzenleme, karar vermede güçlük çekme, kaçınma ve başkalarını değiştirmeye çalışma davranışları gösterebilirler (BÜREM, t.y.). Bu davranışları gösteren bireyler, işbirlikli öğrenme ortamlarında bulunan grup arkadaşlarına da bu şekilde davranarak arkadaşlarını bunaltabilirler. Bu davranışlar neticesinde hem kendilerine hem arkadaşlarına hem de grubun dinamiğine olumsuz yönde etki ederler. Çünkü işbirlikli

öğrenme ortamlarında ortak karar alma ve ortak hareket etme bilinci oldukça önem taşımaktadır.

C. İşbirlikli Öğrenme

İşbirlikli Öğrenme; bir problemi çözmek ya da bir işi yerine getirmek amacıyla öğrencilerin küçük gruplara ayrılarak ortak bir amaç uğruna birlikte çalışarak bir konuyu öğrenme yöntemi olarak ifade edilebilmektedir (Demirel, 2002).

İşbirlikli öğrenme ortamlarında öğrenciler aynı problemi birbirlerine yardım ederek ya da yardım alarak çözmeye çalışırlar. Ortak bir ürün ortaya çıkarmak için uğraşırlar. İşbirlikli öğrenme ortamlarında her bireyin bir sorumluluğu vardır. Her birey gruba katkı sağlamak için de elinden geleni yapmayı çalışır.

İşbirlikli çalışma esnasında grup arkadaşına yardım etme, arkadaşlarından bir şeyler öğrenme, bir gruba ait olmanın verdiği haz gibi önemli deneyimler yaşanır (Johnson ve Johnson, 1987).

İşbirlikli öğrenme ortamlarında bulunan öğrenci birlikte ortak bir amaç için çalışmanın hazzına varır. Grup arkadaşlarıyla birlikte öğrenmenin, eksikliklerini tamamlamanın, başkalarına yardım etmenin, birlik olmanın farkına varan öğrenci gelecekteki yaşantısında da başkalarına destek olma ya da başkalarının katkısını kabul ederek çalışabilme alışkanlığı kazanabilecektir. “Birlikten kuvvet doğar.” Anlayışı ile hayatta karşılaştığı zorluklarla mücadele edebilme yetisi kazanacaktır.

1. İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Temel İlkeleri

İşbirlikli öğrenme yönteminin temel ilkeleri aşağıdaki gibidir.

a. Olumlu bağlılık

İşbirlikli öğrenme gruplarında grup üyelerinin grupta yer alan diğer üyelere karşı var olan sorumluluk bilincidir. Gruptaki arkadaşlarının öğrenmelerinden sorumlu olan öğrenciler arasında olumlu bir etkileşim oluşmaktadır (Johnson ve Johnson, 1999).

b. Grup ödülü

Grup üyelerinin, grubun belirlenen hedefine ulaşması sonucunda ortak ödül alması fikrini kabul etmeleridir. Görev paylaşımı ya da birlikte çalışma yoluyla ulaşılması beklenen hedef sonucunda birey değil, grup ödüllendirilir (Slavin, 1983; 1990).

c. Bireysel değerlendirilebilirlik

Grupta yer alan her üyenin ayrı ayrı değerlendirilmesi ve gruba bu değerlendirme hakkında bilgi verilmesidir. Böylece grup üyeleri gruba karşı sorumlulukları konusunda daha özverili davranmakta, yardıma ihtiyacı olan bireylerin belirlenmesi ve destek olunması daha kolay sağlanmaktadır (Johnson ve Johnson, 1999).

d. Yüz-yüze destekleyici iletişim

Grup üyelerinin birlikte ortak amaç için saygıyla ve görev paylaşımıyla etkili iletişim kurmalarını ifade etmektedir. Öğrenciler birbirlerine yardım ederek görevi tamamlarlar (Açıkgöz, 2009).

e. Sosyal beceriler

İşbirlikli çalışma ortamlarında liderlik, güven, karar alma, etkili iletişim kurma gibi sosyal becerilerin gelişmesi ve kullanılması önemlidir (Johnson ve Johnson, 1999). Öğrencilerin iletişim becerilerinin gelişmesi için önemli bir yer tutmaktadır.

f. Grup işlem süreci

İşbirlikli öğrenme ortamlarında yer alan üyelerin grup çalışmalarını nasıl devam ettireceklerini, görev paylaşımını nasıl belirleyeceklerini, hangi davranışların doğru ya da yanlış olduğunu belirledikleri süreçtir. Grup üyelerinin sürecin verimliliği hakkında konuştuğu, belirlenen hedefe ulaşıp ulaşılmadığı, verimliliğin nasıl artırılacağı tartışıldığı bölümdür (Johnson ve Johnson, 1999).

g. Eşit başarı fırsatı

Takımın başarısı üyelerin başarısı olduğu için, öğrenciler takıma katkı sağlamak için performanslarını geliştirme çabası içerisinde dirler (Slavin,1995:5). Takımın başarısını artırmaya sağlayan öğrenci elinden gelenin en iyisini yapmak için ekstra güdülenmekte ve çaba göstermektedir (Senemoğlu, 1998: 502).

2. İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Teknikleri

a. Birlikte öğrenme

David ve Roger Johnson tarafından 1960'ların ortalarında geliştirilen bu teknikte dikkat edilmesi gereken adımlar vardır (Açıkgöz, 2008:177, Saban, 2005:201). Öğretimsel hedefler akademik ve işbirliği olmak üzere gruplara ayrıldıktan sonra, gruplar 2 ile 6 kişi arasında sınırlandırılarak ve heterojen bir dağılımla oluşturulur. Sınıfın düzeni, malzemeler, görev dağılımı, rollerin açıklanması, olumlu bağımlılık oluşturma, bireysel değerlendirme, grup işbirliği, başarı için ölçütler, istendik

davranışlar belirleme, öğretmenin yardıma ihtiyacı olan gruplara soruları açıklayarak yardımcı olması, işbirliği ortamı oluşturmaya çalışması, öğrencilerin hedefe ulaşip ulaşmadığının kontrol edilmesi ve değerlendirilmesi sürecini kapsamaktadır.

b. Akademik çelişki

Güçlü, dinamik, etkin katılım sağlayan bir tekniktir (Johnson ve Johnson,1987). Yaratıcı düşünme ve problem çözme becerisini geliştiren bu teknik kalıcı bir öğrenme yöntemidir(Efe ve diğerleri, 2008:46). Gruplara ayrılan öğrenciler çelişen düşünceleri savunmak için çalışırlar ve görüşlerini açıklamak için gerekçeler hazırlarlar. Öğrenciler sunulan kanıtlar sonucunda ortak bir anlaşmaya vararak grup raporu hazırlarlar.

c. Öğrenci takımları

Tüm işbirlikli öğrenme yöntemleri birlikte çalışmayı ve takım arkadaşlarının kendileri kadar iyi öğrenmesi gerektiği fikrini taşımaktadır. Takımın başarılı olması için takım üyelerinin konuları en iyi şekilde öğrenmesi gerekmektedir (Slavin, 1995: 5).

d. Grup araştırması

Bu teknik John Dewey'in eğitim felsefesine dayanır. Öğrenciler belirledikleri bir konuyu grup olarak planlar, araştırır, ulaştıkları bilgileri problemlerin çözümünde kullanabilmek için sentezlerler. İş bölümü ile yapılan bu çalışma sırasında çok yönlü iletişim kurulur. Öğretmen çalışma esnasında öğrencilerin sorunları varsa onlara çözüm bulma konusunda yardımcıdır (Açıkgöz, 2008: 24).

e. İşbirliği-İşbirliği

Bu teknikte öğrencilerin önce kendilerini ve dünyayı anlamalarını, daha sonra gruptaki diğer bireylerle işbirliği yapmak üzere düzenlenecek eğitim ortamlarını ifade etmektedir (Açıkgöz, 2008: 207). Kagan tarafından 1983 yılında geliştirilmiştir. Öğrenciler takımlara ayrıldıktan sonra takım konuları seçilir. Mini konular belirlendikten sonra, konulara hazırlanılıp, takımlar sunum yaparlar ve değerlendirme aşamasına geçilir (Slavin, 1995).

f. Birleştirme 1 (jigsaw)

Grup üyeleri kendi aralarında tekrar grup oluşturarak aldıkları görev ya da konu üzerinde çalışırlar. Çalışma bittikten sonra her öğrenci kendi öğrendiği bölümü grup arkadaşlarına anlatarak öğretmeye çalışır. Tüm konuyu öğrenen grup üyeleri bir

değerlendirme sınavına girer ve sonuçlar grup olarak değil bireysel olarak değerlendirilir (Demirel, 2010: 236). Bu teknik 1978 yılında Aranson ve arkadaşları tarafından geliştirilmiştir.

g. Birleştirme 2 (jigsaw 2):

Daha çok kavram öğrenilmesi gereken alanlarda kullanılan bir tekniktir (Açıkgöz, 2008: 212). Ünitenin tüm konuları öğrenciler tarafından okunduktan sonra uzmanlaşacakları alanları seçerler. Uzmanlık gruplarında konuları öğrenmeye çalışıp, öğrendiklerini arkadaşları ile paylaşırlar. Öğrenciler değerlendirme aşamasında birbirlerinin kağıtlarını düzeltebilirler. Başlangıç puanları ile gelişme puanları kıyaslanarak başarılı olanlar ödüllendirilir (Senemoğlu, 1998: 510).

h. Birlikte soralım birlikte öğrenelim

Öğrenciler grupça verilen konu ile ilgili sorular hazırlarlar. Hazırlanan sorular birleştirilerek grup sorusu hazırlanır. Grupça oluşturulan sorular diğer gruplara gönderilerek sorular hakkında değerlendirmeler alınır. Öğretmen konuyu özetleyerek bir argümantasyon ortamı yaratır. Etkinlik sonunda bireysel değerlendirme ve grup puanları belirlenerek grup ödülleri verilir. Öğrencilerin birbiri ile yarışması söz konusu değildir (Açıkgöz, 2008:214).

3. İşbirlikli Öğrenme Yönteminde Öğretmen ve Öğrenci Roller

İşbirlikli öğrenme sürecinde öğretmen grupların görevlerinin neler olduğunu ve etkinliğin devamı sırasında izlemeleri gereken prosedürleri açıklar. Öğrencileri gruplara ayırdıktan sonra rollerini dağıtır. Değerlendirme süreci kriterlerini etkinlik öncesinde belirler. İşbirlikli öğrenme yönteminde öğretmenler çalışmaların etkili bir şekilde devam etmesi için öğrencilerine yardımcı olmalıdır (Saban, 2005: 203). Öğrencilerini gözlemleyerek gerekli önlemleri alır, sorunları çözer, yönlendirmelerle dönütler verir (Yıldız, 1999: 157). İşbirliğine dayalı öğrenme ortamlarında öğretmen rehber görevindedir. Gözlem yapar, problemleri analiz eder, yol gösterir. Gruptaki işbirliği ve verimin artması için tüm aşamaları planlar (Açıkgöz,1992; Açıkgöz, 2002).

İşbirlikli öğrenme sürecinde öğrenci ise kendisinin ve arkadaşlarının öğrenmesinden sorumludur. Araştırmaya, sorgulamaya ve aktif katılıma istekli olmalıdır. Grupta verilen görevine sadık olmalı, grup başarısını ön planda tutarak elinden gelenin en iyisini yapmaya çalışmalıdır. Grupta yer alan arkadaşlarına karşı saygılı davranmalı, ben değil biz bilincine sahip olmalıdır (Flowers ve Ritz, 1994, Akt.

Timur, 2006: 51). İşbirlikli öğrenmede yer alan ben değil biz duygusu öğrencilerin ortak hareket etmesine ve grup üyelerinin birbirlerine olumlu yönde bağlanmasına katkı sağlamaktadır. Yüz yüze etkileşim içerisinde olmaları sosyal becerilerinin artmasına etki etmektedir. Grubun başarısı için bireysel olarak görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri öğrencinin kişisel gelişimine çok yönlü katkıda bulunmaktadır.

4. İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Yararları

İşbirlikli öğrenme yöntemi öğrencinin sosyal uyum becerisini geliştirir. Akademik başarısı yükseltir. Paylaşım yapma ve yardımlaşma ile kendine olan güveninin artmasını sağlar. Sorumluluk alma ve yerine getirme arkadaşlarına karşı empati kurma, dinleme, çözüm odaklı olma becerilerini geliştirir. Bir gruba ait olma hissi kendini yalnız hissetmesini engeller. Grup üyeleri içerisinde ayrım yapmadan birlikte çalışmak ortak yaşam kültürüne uyum sağlama becerisini geliştirir. Demokratik olma, başkalarının fikirlerine saygılı olma, hoşgörülü olma ve doğru tartışma becerisini geliştirir (Saban, 2005: 204; Açıkgöz, 1992: 115).

D. Literatürdeki Çalışmalar

Araştırmanın bu bölümünde özel yetenekli öğrenciler, işbirlikli öğrenme ve özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçilik algısı üzerine ulusal ve uluslararası alanlarda yapılmış olan çalışmalara yer verilmiştir.

1. Ulusal Çalışmalar

Çalışmanın bu bölümünde özel yetenekli öğrenciler, işbirlikli öğrenme ve özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçilik alanında yapılan ulusal çalışmalara kronolojik sıra ile yer verilmiştir.

a. Özel yetenekli öğrenciler ile ilgili ulusal araştırmalar

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Özel Yetenekli Öğrencilerin Sorunlarının Değerlendirilmesinde Bir Yöntem Önerisi “Özel Yetenekli Öğrenci Çalıştayı” (Akbüber ve diğerleri, 2019) adlı çalışmada özel yetenekli öğrencilerin sorunları üzerinde durulmuş, bu sorunlara çözüm bulabilmek için neler yapılabileceği görüşülmüştür. Çalışmaya 48 ilen 168 Bilim ve Sanat Merkezi Öğrencisi katılmıştır. Çalıştayı sonunda özel yetenekli öğrencilerin kendi sorunlarına çözüm önerileri sunabildikleri görülmüştür. Bu sayede özel yetenekli öğrencilere yönelik bu

çalıştayların akademik çalışmalarda bir yöntem olarak kullanılabileceği sonucuna varılmıştır.

Sak ve Ünal'ın 2020 yılında araştırmış olduğu “Sıra Dışı Olanlar: Özel Yetenekli Yalnız Ergenler” adlı çalışmasında özel yetenekli öğrencilerin eğitim ortamında ve sınıflarında nasıl tepkilerle karşılaştıkları ve bu tepkilerin onları yalnızlığa itip itmediği üzerine durulmuştur. Araştırma sonunda özel yetenekli öğrencilerin akranlarından daha farklı düşünmeleri, daha üst düzey beceriye sahip olmaları, daha üstün başarılı ve yetenekli olmaları akranları tarafından kıskanılma ve dışlanma gibi tepkilere maruz kaldığını göstermiştir. Bu probleme çözüm önerisi olarak da özel yetenekli öğrencilerin diğer özel yetenekli bireylerle tam zamanlı ya da yarı zamanlı bir şekilde daha fazla buluşturularak sosyalleşmesine olanak sağlanmasına zemin hazırlanması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Oral ve Epçaçan 2019 yılında yapmış oldukları araştırmada “Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilsem 'deki Öğretim Uygulamalarına Yönelik Görüşleri” konusunu araştırmışlardır. Araştırmaya 56 özel yetenekli öğrenci katılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin BİLSEMLerden aldıkları eğitimin, onların özgüvenlerini geliştirdiği, problem çözme becerilerinin artırdığı, araştırma ve keşfetme isteklerine katkıda bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Çetin ve Ünsal'ın 2020 yılında “Özel Yetenekli Öğrenciyi Anlamak” adlı çalışmaları bir durum çalışmasıdır. Çalışma verilerinde gözlem, görüşme ve doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada özel yetenekli bir öğrencinin tanılanma süreci, özellikleri, bu özelliklerinin eğitime yansması ve öğretmenin onun gelişimi için neler yapabileceği üzerinde durulmuştur. Çalışmanın sonunda özel yetenekli öğrencilerin yaşlılarından daha hızlı ve kolay öğrendiği, daha çok soru sorduğu, daha meraklı ve araştırmacı, daha üst düzey zihinsel becerilere sahip olduğu görülmüştür. Ayrıca çevreye karşı duyarlı, özenli, sorumluluk sahibi, kurallara uyan öğrenciler olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Farklı olarak başarısızlıklar karşısında aşırı tepki verdikleri ve hırslı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Eğitim ortamında ise öğretmeniyle güç yarışına girdiği, arkadaşlarına liderlik ettiği, onları yönlendirmeye çalıştığı, sınıfta da dikkat çeken ve imrenilen öğrenciler olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenin ise eğitim ortamında onun ilgisini çekecek sorular ve etkinliklerle öğrencinin kendini değerli hissetmesini sağlaması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Ataş ve Sirem 2020 yılında yaptıkları çalışmada özel yetenekli öğrencilerin akran ilişkilerini öğretmen görüşleri açısından incelemişlerdir. Araştırmaya 2019-2020 yılında BİLSEMlerde eğitim veren 8 öğretmen katılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucunda özel yetenekli öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerinde kazanma hırısı, şımarıklık, kurallara bağlılık, liderlik, anlaşılma isteği, en iyi olma arzusu içerisinde oldukları sonucuna varılmıştır. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre sosyal ilişkilerde daha aktif olduğu bulgusuna varılmıştır.

Nacaroglu 2020 yılında “Özel Yetenekli ve Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerinin İncelenmesi” adlı araştırmayı yapmıştır. Araştırmaya 201 özel yetenekli, 300 normal gelişim gösteren öğrenci katılmıştır. Nicel araştırma yöntemi ile yapılan araştırmada “Çok Boyutlu 21. Yüzyıl Becerileri Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda 21. Yüzyıl becerilerinin normal gelişim gösteren çocuklara göre özel yetenekli öğrencilerde daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

b. İşbirlikli öğrenme ile ilgili ulusal çalışmalar

Gelici ve Bilgin 2011 yılında “İşbirlikli Öğrenme Tekniklerinin Tanıtımı ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi” konulu araştırma çalışmalarında 116 7.sınıf öğrenci ile araştırma yürütülmüştür. Araştırma boyunca işbirlikli öğrenme teknikleri ile ilgili etkinlikler düzenlenmiştir. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla açık uçlu sorular sorulmuş ve veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrenciler işbirlikli öğrenme teknikleri ile işlenen derslerin daha keyifli geçtiğini, öğrenmeyi kolaylaştırdığını, sosyal becerilerinin daha çok geliştiğini ve işbirlikli öğrenme tekniklerinin tüm derslerde uygulanması gerektiği sonucuna ulaşmışlardır.

Kaya tarafından 2013 yılında “İşbirlikli Öğrenme ve Akran Değerlendirmenin Akademik Başarı, Bilişüstü Yeti ve Yardım Davranışlarına Etkisi” isimli araştırma konusunu çalışmıştır. Araştırmaya 2011-2012 öğretim yılında bir ilköğretim okuluna devam eden 64 6. Ve 7. Sınıf öğrencisi katılmıştır. Araştırma sonunda işbirlikli öğrenme uygulamalarının öğrencilerin ders başarılarını pozitif yönde etkilediği görülmüştür. Akran değerlendirme destekli işbirlikli öğrenme yönteminin kullanıldığı etkinliklerde de akran değerlendirmenin bilişüstü yeti üzerinde pozitif etki yaptığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca akran değerlendirmenin işbirlikli öğrenme yönteminde yardım beklentilerini dile getirme üzerinde pozitif ya da negatif bir etkiye sahip

olmadığı görülmüştür. Akran değerlendirme dışında işbirlikli, öğrenme ortamları öğrencilere yardım isteme fırsatı sunması sebebiyle de faydalı görülmektedir.

Bilgin, Aktaş ve Çetin tarafından 2014 yılında “İşbirlikli Öğrenme Teknikleri Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi” konusu çalışılmıştır. Araştırmanın örneklemini 191 5.sınıf öğrencisi ve 6 sınıf öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak öğrenci ve öğretmen görüş formları kullanılmıştır. Çalışmanın sonunda işbirlikli öğrenme ortamlarının öğrencilerin başarısını, motivasyonunu, derse karşı tutumunu, sosyal becerilerini ve özgüvenlerini artırdığı sonucuna varılmıştır.

2012 yılında Genç ve Şahin tarafından “İşbirlikli Öğrenmenin Başarıya ve Tutuma Etkisi” adlı konu çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 8.sınıfa giden 74 talebe oluşturmuştur. Etkinlikler ve anketler uygulanan öğrenciler deney ve kontrol grubu olarak ayrılmıştır. Araştırmanın sonunda İşbirlikli öğrenmenin akademik başarıya olan etkisi anlamlı bir fark oluştururken, derse olan tutuma yönelik anlamlı bir farklılık oluşmamıştır.

“İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Bilimsel ve Sosyal Beceriler Üzerindeki Etkisi” üzerine yapılan çalışma 2016 yılında Arslan ve Zengin tarafından çalışılmıştır. Araştırmada 99 kişilik gruptan oluşan üniversite öğrencilerine, fen öğretimi laboratuvar dersinde bilimsel ve sosyal becerilerin gelişiminin gözlenmesi amacıyla geleneksel yöntem ve işbirlikli öğrenme yöntemi karşılaştırılmıştır. Araştırmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel desen kullanılmıştır. Gözlem formları ve yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile araştırma verileri toplanmıştır. Araştırma sonunda işbirlikli öğrenme tekniğinin sosyal beceriler ve bilimsel beceriler üzerinde olumlu etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Yazlık ve Erdoğan tarafından 2016 yılında çalışılan “İşbirlikli Öğrenme ile Birlikte Kullanılan Problem Çözme Stratejilerinin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi” isimli araştırmada 71 kişilik 9. Sınıf öğrencisinden deney ve kontrol grubu oluşmuştur. Deney grubunda “Problemler” konusu işbirlikli öğrenme ortamında işlenmiştir. Kontrol grubunda ise aynı konu geleneksel yöntem ile işlenmiştir. Araştırmanın sonucunda işbirlikli öğrenme ortamlarının matematik dersine ve problem çözmeye yönelik olumlu etkileri olduğunun sonucuna ulaşılmıştır.

c. Mükemmeliyetçilik ile ilgili ulusal çalışmalar

Üstün zekalı ve yetenekli çocuklarda mükemmeliyetçilik boyutunun değerlendirilmesi amacıyla yapılan çalışmada (Taşçılar ve diğerleri,2014) araştırmayı 10-13 yaş aralığında bulunan özel yetenekli öğrenciler oluşturmuştur. Veriler toplanırken çocukların kendilerini, öğretmenlerini ve ebeveynlerini ne ölçüde mükemmeliyetçi bulduğu ile ilgili “Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Ayrıca mükemmeliyetçilik düzeyini saptayabilmek amacıyla “Çocuk Ergen Mükemmeliyetçilik Ölçeği” ile çalışma tamamlanmıştır. Araştırma sonucunda sosyal kaynaklı alt boyutta erkeklerin öğrencilerin kız öğrencilere oranla daha yüksek puanlar aldığı gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin kendilerini ve ailelerini mükemmeliyetçi bulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bulut, Pedük ve Kahraman tarafından 2014 senesinde 6.7.ve 8.sınıfa devam eden öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin saptanması amacıyla araştırma çalışması yapılmıştır. Çalışmaya 181 öğrenci katılmıştır. Olumlu ve Olumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği ile Kişisel Bilgi Formu’ nun kullanıldığı çalışma sonucunda, kız öğrencilerin olumlu mükemmeliyetçilik düzeyinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca yaş ve sınıf seviyesi azaldıkça olumlu mükemmeliyetçilik, yaş ve sınıf seviyesi arttıkça olumsuz mükemmeliyetçiliğin arttığı görülmüştür. Son olarak annenin değil ama babanın eğitim düzeyinin olumlu mükemmeliyetçilik düzeyini etkilemediği görülmüştür.

2020 yılında Kaçmaz ve Yıldız Demirtaş tarafından yapılan çalışmada özel yetenekli öğrencilerde öz-düzenlemeli öğrenme ve öz yeterliliğin uyumlu mükemmeliyetçiliği ne derece etkilediğini araştırmak amacıyla bu çalışma yapılmıştır. Araştırmaya 187 özel yetenekli çocuk katılmıştır. İlişkisel tarama modeli kullanılan araştırma sonucunda öz-düzenlemeli öğrenme ve öz-yeterliliğin uyumlu mükemmeliyetçiliği anlamlı düzeyde etkilediği görülmüştür.

Tamul (2019), özel yetenekli öğrencilerdeki mükemmeliyetçiliğin, ailelerin çocuk büyütürken uyguladıkları tutumları ile arasında bir ilişki olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmada Ebeveynlik Tutumları Ölçeği ve Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda babanı kabul/ilgi tutumuna yönelik algının çocukta bulunan mükemmeliyetçilik düzeyini azalttığı, annenin aşırı kontrol ve sıkı denetim tutumuna algının da çocukta bulunan mükemmeliyetçilik düzeyini artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Akgül ve Nuhoğlu tarafından 2020 yılında özel yetenekli öğrencilerin matematik kaygısına mükemmeliyetçilik düzeylerinin etki edip etmediği araştırılmıştır. Araştırmaya ilkökul 3. Ve 4. Sınıfa devam eden 121 öğrenci katılmıştır. Nicel araştırma yöntemiyle yapılan araştırma sonucunda mükemmeliyetçilik alt boyutlarından hatalara duyarlılık ve şartlı benlik saygısının hayatımızda çok önemli bir yere sahip olan matematik dersine yönelik kaygıyı anlamlı oranda etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

2. Uluslararası Çalışmalar

a. Özel yetenekli öğrenciler ile ilgili uluslararası araştırmalar

Jeong (2010) öğretmenlerin özel yetenekli çocuklarla ilgili olarak, öne çıkan algıları, kavram yanılgıları ve bu kavram yanılgıları arasındaki farklılıkların neler olduğu ile ilgili bir araştırma çalışması yapmıştır. Araştırmaya 119 öğretmen katılmıştır. 25 sorudan oluşan bir anket veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırma neticesinde çoğu öğretmenin özel yetenekli öğrencilerle ilgili algıları doğru bir şekilde anladığını göstermiştir. Ancak öğretmenlerin kavram yanılgılarının ilişkin belirsizliklere sahip oldukları sonucuna varılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde kavram yanılgılarını ortadan kaldırmak ve araştırmaya dayalı uygulamaları anlamak için mesleki gelişimin sürekli olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Mofield ve Peters (2019), özel yetenekli başarılı ve başarısız öğrencilerin başarı tutumları, zihniyetleri ve mükemmeliyetçiliğin boyutları konusunda sahip oldukları özelliklerin, onların başarısında ne derece etkili olduğunu araştırmışlardır. Çalışmanın örneklemini 264 özel yetenekli ortaokul öğrencisi oluşturmuştur. Araştırma sonucunda başarısız özel yetenekli öğrencilerin hedeflerine ulaşmak için çaba göstermedikleri ve öz düzenleme konusunda eksik kaldıkları bulgusuna ulaşılmıştır. Diğer taraftan başarılı öğrencilerin de başarısız öğrencilerin de yeteneklerine güvendiği sonucuna ulaşılmıştır. Mükemmeliyetçiliğin boyutlarına da baktıklarında, başarısız olan öğrencilerin daha düşük Olumlu Çabalayan Mükemmeliyetçiliğe sahip oldukları görülmüştür.

b. İşbirlikli öğrenme ile ilgili uluslararası araştırmalar

Gull ve Shehzad (2015) tarafından işbirlikli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarına olan etkileri araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini 12.sınıfa devam eden 63 kız öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada kusi deney deseni kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda işbirlikli öğrenmenin öğrencilerin akademik başarılarını olumlu düzeyde artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

İşbirlikli öğrenmede öğretmen eğitimi ve kapsayıcı eğitime etkisi (Martinez ve diğerleri, 2020) adlı çalışmada eğitimcilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik algısı üzerine araştırma yapılmıştır. Araştırmaya 29 öğretmen ve iki danışman katılmıştır. Araştırmada tartışma grupları, görüşme soruları, anketler ve belgeler kullanılarak veriler toplanmıştır. Araştırmanın sonunda işbirlikli öğrenme yönteminin bireylerin duygusal zekalarını ve sosyal ilişkilerini olumlu anlamda etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

c. Mükemmeliyetçilik ile ilgili uluslararası araştırmalar

2012 yılında Fletcher ve Speirs Neumeister, özel yetenekli öğrencilerde var olan mükemmeliyetçiliğin akademik başarılarını nasıl etkilediği üzerine araştırma yapmışlardır. Araştırma sonucunda mükemmeliyetçiliğin özel yetenekli öğrencilerde kaygı, depresyon, hatalara karşı endişe ve başarısızlık korkusu gibi duygulara sebebiyet verdiği sonucuna ulaşılmıştır.

Wang, Chu-Chun ve Rice 2012 yılında özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçi uyumsuzluğun akademik başarı ve yaşamdan memnuniyet ile ilişkisi üzerine çalışmışlardır. Araştırmanın örneklemini 6. ile 12. Sınıfa devam eden 144 özel yetenekli birey oluşturmuştur. Araştırma sonucunda yüksek öğrenme hedeflerine sahip olmanın akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Christopher ve Shewmaker (2010), özel yetenekli öğrencilerde mükemmeliyetçiliği duyuşsal değişkenler açısından incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda mükemmeliyetçiliğin depresyona yönelik eğilime neden olabileceği bulgusuna ulaşılmıştır. Enerji kaybı, uykusuzluk, iştah sorunları ve anksiyete gibi sorunlara sebep olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Özel yetenekli öğrencilerin eğitiminde, öğretmenlerin onların duygusal gelişimine destek olabilmeleri için farklı eğitimler almaları gerektiği önerilmiştir.

Sonuç olarak “özel yetenek”, “işbirlikli öğrenme” ve “mükemmeliyetçilik” ile ilgili ulusal ve uluslararası literatüre baktığımızda özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeylerinin üst boyutta olması, yaş büyüdükçe olumsuz mükemmeliyetçilik tutumlarının artması onlarda kaygı, stres, depresyon gibi problemlerle karşı karşıya kalmalarına neden olmaktadır. Ayrıca akranlarından daha

farklı düşünen ve daha fazla yeteneğe sahip olan özel yetenekli öğrencilerin bulundukları ortamda dikkat çekmeleri, daha üst düzey başarılarla sahip olmaları akranları tarafından kıskanılmasına ve dışlanmasına sebebiyet vermektedir. İşbirlikli öğrenme yönteminin ise eğitim öğretim ortamında öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve öğrenciler arasındaki sosyal ilişkileri güçlendirmeye yönelik oldukça faydalı bir yöntem olduğu araştırma sonuçlarında görülmektedir.

III. YÖNTEM

A. Araştırma Deseni

Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile mükemmeliyetçi yapıları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışmada karma yöntem araştırması olarak çalışılmıştır. Karma yöntem araştırmaları , Nitel ve nicel yöntemlerin, yaklaşım ve kavramların birleştirilmesi ve bir arada kullanılması olarak tanımlanır (Creswell, 2003; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004; Tashakkori ve Teddlie, 1998).

Araştırma karma yöntem araştırma yöntemlerinden açıklayıcı ardışık desen kullanılarak tamamlanmıştır. Açıklayıcı ardışık desen kullanılırken amaç nicel yöntemle toplanan verilerin nitel yöntemle toplanan verilerle güçlendirilmesi ya da açıklanmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırma iki aşamada gerçekleştirilmiş olup ilk aşamada nicel veriler toplanıp ardından nicel verilerden yararlanılarak seçilen örneklem ile nitel veriler elde edilmiştir.

Araştırmanın nicel kısmında ilişkisel tarama deseninden yararlanılmıştır. İlişkisel tarama modeli birden fazla değişken arasında ilişkinin varlığını ve düzeyini belirlemek amacı ile kullanılmaktadır (Karasar, 2016). Özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri ile işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Nitel kısmında ise durum çalışması kullanılmıştır. Gerring (2007)' e göre durum çalışması, durumu daha detaylı açıklamak amacıyla var olan bir durumun derinlemesine çalışılmasıdır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme soruları ile daha detaylı incelemeler yapılmış, özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi tutumları ile işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma isteklerini etkileyen, öğrencinin psikolojisinin altında yatan temel problemlere değinilmiştir. Elde edilen nicel verileri nitel verilerle desteklemek, öğrenci görüşlerini derinlemesine açığa çıkarmayı desteklemek açısından önemlidir.

B. Katılımcı Grubu

Çalışmanın evrenini İstanbul ilinde 2022-2023 eğitim öğretim yılında eğitimine devam eden 5.sınıf özel yetenekli öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise İstanbul ilinde Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim-öğretim gören 5.sınıf özel yetenekli öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini belirlerken, *kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi* benimsenmiştir. Diğer örnekleme yöntemlerinin kullanılmasının zor olduğu durumlarda *kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi* kullanılabilir (Fraenkel ve Wallen,2009). Bu çalışmada da özel bir grupta çalışıldığı için İstanbul ilindeki Bilim ve Sanat Merkezlerinde eğitim gören 5.sınıf öğrencileri örneklem olarak seçilmiştir.

Nitel verilerden hareketle amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi ile seçilen öğrenciler ile görüşme yöntemi kullanılarak nitel veriler toplanmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemede amaç görece küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örneklemle çalışılan problem durumuna taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini üst düzeyde yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek,2013).

1. Örneklem

Araştırmanın nicel verilerini elde etmek amacıyla ölçeklerin uygulandığı öğrencilerin cinsiyet ve okul türüne göre dağılımı Çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1 Araştırmaya katılan öğrencilere ait özellikler

Özellikler		N	%
Cinsiyet	Kız	117	48.35
	Erkek	125	51.65
	Devlet	101	41.74
Okul Türü	Özel	141	58.26
Toplam		242	100

Çizelge 1 incelendiğinde öğrencilerin 117’sinin kız (% 48.35), 125’inin (% 51.65) erkek olduğu, 101’inin (% 41.74) devlet, 141’inin (% 58.26) özel okullarda öğrenimine devam ettiği görülmektedir.

Nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan amaçlı örnekleme çerçevesinde maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemine göre ölçekten elde edilen nicel veriler kullanılarak belirlenmiş öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı Çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2 Nitel veri analizine katılan öğrencilere ait özellikler

Ölçekler-Düzey	Cinsiyet	Düzeyler			Toplam
		En Düşük	Orta	En Yüksek	
Uyumlu	Kız	-	-	Ö4	1
Mükemmeliyetçilik Ölçeği	Erkek	Ö6	Ö5	-	2
Uyumsuz	Kız	Ö9	Ö8	Ö7	3
Mükemmeliyetçilik Ölçeği	Erkek	-	-	-	0
İşbirlikli Öğrenmeye	Kız	-	Ö2	Ö1	2
Yönelik Tutum Ölçeği	Erkek	Ö3	-	-	1
Toplam		3	3	3	9

(İÖYTÖ puan sonuçlarına göre yüksek, orta ve düşük tutuma sahip olan 3 öğrenci Ö1, Ö2, Ö3 olarak adlandırılmıştır. UUMÖ’den aldıkları puan sonuçlarına göre uyumlu mükemmeliyetçiliğe sahip yüksek, orta ve düşük puana sahip olan 3 öğrenci Ö4, Ö5, Ö6 olarak ve uyumsuz mükemmeliyetçiliğe sahip yüksek, orta ve düşük puana sahip olan 3 öğrenci Ö7,Ö8 ve Ö9 olarak adlandırılmıştır.)

Çizelge 2 incelendiğinde UUMÖ alt yapılarından uyumlu mükemmeliyetçilik ve uyumsuz mükemmeliyetçilik, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği puanları nicel ölçüm sonuçlarına göre en düşük, orta ve en yüksek düzeyde olan üçer öğrenci ile toplamda 9 özel yetenekli öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Nitel veri toplanan öğrencilerden 6’sı kız, 3’ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Her bir öğrenci tabloda görüldüğü gibi kodlanmıştır.

C. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmadaki veri toplama sürecinde Nitel ve Nicel olmak üzere iki farklı veri toplama türü kullanılmıştır. Nicel verilerin toplanmasında Özel Yetenekli Öğrencilerin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumu Ölçeği (EK1) ve Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği (EK2) kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanmasında ise Yarı Yapılandırılmış Görüşme Sorularından (EK3) faydalanılmıştır.

1. İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği

Özel Yetenekli Öğrencilerin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği, Güler ve Doğan (2022) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 4. 5. Sınıf düzeyindeki özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Yatkinlık ve Kaçınma alt faktörlerinden oluşan bu ölçek sırasıyla 10 ve 13 olmak üzere toplam 23 maddeden oluşmaktadır. İÖYTÖ' den alınabilecek en düşük puan 23, en yüksek puan ise 115 puandır. Yatkinlık ve kaçınma alt faktörleri için hesaplanan Cronbach's alpha katsayısı sırasıyla 0.86 ve 0.89'dur. Tüm ölçeğin güvenirlik kat sayısı ise 0.93 olarak hesaplanmıştır. Bu katsayı ölçekten elde edilen ölçümlerin yüksek güvenirlik derecesine sahip olduğu anlamına gelmektedir.

Güler ve Doğan (2022) tarafından geliştirilen İÖYTÖ'nin alt ölçekleri, ölçek numaraları ve ölçekten örnek maddeler Çizelge 3'te sunulmuştur.

Çizelge 3 İÖYTÖ'nin Alt Ölçekleri, Ölçek Numaraları ve Ölçekten Örnek Maddeler

İÖYTÖ	Alt Ölçekler	Ölçek Numaraları	Örnek Maddeler
	Yatkinlık	1-2-3-4-10-15-17-18-20-22	Madde 3 İşbirlikli öğrenme ortamında çalışmak kolaydır
	Kaçınma	5-6-7-8-9-11-12-13-14-16-19-21-23	Madde 9 İşbirlikli öğrenme sıkıcıdır

2. Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Saplantılı davranış, şartlı benlik, hatalara duyarlılık ve onay gereksinimi alt faktörlerinden oluşan bu ölçek sırasıyla 6, 6, 9 ve 4 madde itibarıyla toplamda 25 maddeden oluşmaktadır. 2 alt yapıdan oluşan ölçeğin alt boyutları uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik olarak adlanmaktadır. Uyumlu mükemmeliyetçiliğin alt faktörleri saplantılı davranış ve şartlı benlik saygısı iken uyumsuz mükemmeliyetçiliğin alt faktörleri hatalara duyarlılık ve onay gereksinimidir. Uyumlu mükemmeliyetçilik yapısından alınabilecek en düşük puan 12 iken en yüksek puan 48'dir. Uyumsuz mükemmeliyetçilik yapısından ise alınabilecek en düşük puan 13, en yüksek puan 52'dir. 4 lü likert tipinde olan bu ölçekte derecelendirmeler 1.00- tamamen benden farklı, 2.00- bana çok benzemiyor, 3.00- bana biraz benziyor ve 4.00- tamamen bana benziyor şeklindedir. Uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik yapıları için güvenirlik kat sayısı sırasıyla 0.70 ve 0.79 olarak hesaplanmıştır. Hesaplamalar sonucunda ortaya çıkan ölçümlerin ölçeğin iyi düzeyde bir güvenirliğe sahip olduğunu kanıtlamaktadır.

UUMÖ'ne göre hatalara duyarlılık ve onay gereksinimi alt boyutlarının mükemmeliyetçiliğin olumsuz yönlerini yansıttığı, saplantılı davranış ve şartlı benlik saygısı alt boyutlarının ise mükemmeliyetçiliğin kısmen olumlu yönlerini yansıttığına dikkat çekilmektedir (Rice ve Preusser, 2022). Stoeber ve Rambov (2007) uyumlu mükemmeliyetçilik kavramının mükemmel olmak için çabalayan bireylerde olumlu özellikler ve sonuçlarla bağlantılı olduğunu dile getirmektedir.

Baş (2010) tarafından uyarlanan UUMÖ'nin alt ölçekleri, ölçek numaraları ve ölçekten örnek maddeler Çizelge 4'te sunulmuştur.

Çizelge 4 UUMÖ'nün Alt Ölçekleri, Ölçek Numaraları ve Ölçekten Örnek Maddeler

UUMÖ	Alt Ölçekler	Ölçek Numaraları	Örnek Maddeler
Uyumlu M.	Saplantılı davranış	3-6-9-13-21-23	Madde 3 Her şeyin hep düzenli olmasından hoşlanırım
	Şartlı benlik saygısı	1-7-10-17-20-25	Madde 7 Bir şeyi iyi yaptığım zaman memnunum
Uyumsuz M.	Hatalara duyarlılık	2-5-8-12-14-16-19-22-24	Madde 2 Hata yapmaktan korkarım
	Onay gereksinimi	4-11-15-18	Madde 4 Yaptığım işten dolayı övülmekten hoşlanırım çünkü o zaman diğer kişiler de benim gibi olmayı ister

3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Çalışmanın bu bölümünde derinlemesine bilgi elde etmek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme soruları aracılığı ile toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme sorularında araştırmacı, sormayı planladığı soruları önceden hazırlar. Görüşme esnasında araştırmacı sorulardan daha açık cevaplar alabilmek için akışa bağlı kalarak alt sorular sorabilir. Katılımcının ayrıntılı cevaplar vermesini sağlayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde araştırmacının soruları önceden hazırlamış olması, görüşmenin sistematik bir düzen içinde devam etmesini sağlar. Bu da bu tekniğin sunduğu kolaylıklardan biridir (Yıldırım ve Şimşek, 1999)

Araştırmada Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları hazırlanarak nitel verilerin toplanması amaçlanmıştır. Görüşme soruları işbirlikli öğrenme ile mükemmeliyetçilik arasındaki ilişkiyi daha derin irdelemek amacı ile hazırlanmıştır. Soruların hazırlanma aşamasında alanında uzman iki akademisyenin görüşlerinden faydalanılmıştır. Gelen geri bildirimler sonucunda sorular nihai haline getirilerek öğrencilere uygulanmıştır.

D. Veri Toplama Süreci

Araştırma sürecine başlamadan önce üniversiteden etik kurul, Milli Eğitim Müdürlüğünden yasal izinler alınmıştır. Ölçekler araştırmacı tarafından öğrencilerin bulundukları Bilim ve Sanat Merkezine gidilerek okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin gözetiminde uygulanmıştır. Ölçeklerle ilgili gerekli açıklamalar yazılı ve sözlü olarak öğrenciye iletilmiştir. Ölçeklerin uygulanması yaklaşık 15 dakika sürmüştür. Elde edilen verilerin tarafsız olabilmesi için ölçekte talebelerin ismine yer verilmemiş olup kodlama ve rumuz sistemi kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyeti demografik bilgi olarak alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme soruları ses kaydı altına alınmış olup her öğrencinin görüşme süresi ortalama 6 dakika sürmüştür.

E. Verilerin Analizi

1. Nicel Veri Analizi

Araştırmanın nicel verileri SPSS 25.0 programında analiz edilmiştir. Nicel verilerin analizinde betimsel analiz, bağımsız örneklem t testi, basit korelasyon ve basit doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Betimsel analizde 5'li likert tipinde uygulanan İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilen aritmetik ortalama 1.00-1.79 çok düşük, 1.80-2.59 düşük, 2.60-3.39 orta, 3.40-4.19 yüksek, 4.20-5.00 çok yüksek olarak, 4'lü likert tipinde uygulanan Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeğinden elde edilen aritmetik ortalama ise 1.00-1.74 çok düşük, 1.75-2.49 düşük, 2.50-3.24 yüksek, 3.25-4.00 çok yüksek şeklinde yorumlanmıştır. Bağımsız örneklem t testi, ölçek puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Bu test için varsayımlar kontrol edilmiş olup sağlandığı belirlenmiştir. Basit korelasyon ve basit doğrusal regresyon öğrencilerin ölçek puanları arasında ilişkileri belirlemek amacıyla kullanılmıştır. Basit korelasyon analizi için iki sürekli değişkenin de normal dağılım durumu test edilmiş olup pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısı

kullanılmıştır. Basit doğrusal regresyon analizinde de eşit aralıklı ölçekte ölçülen sürekli değişkenlerin normal dağılım durumu test edilmiş olup varsayımlar sağlanmıştır. Korelasyon analizinde korelasyon katsayısı Hopkins'ın (1997) önerdiği değerlere göre yorumlanmıştır. Bu değerler şu şekildedir. .00-.10 arası göz ardı edilebilir; .10-.30 arası küçük; .30-.50 arası orta; .50-.70 arası yüksek; .70-.90 arası çok yüksek; .90-1.00 arası ise mükemmel ilişki olarak yorumlanması önerilmiştir. Regresyon katsayısının etki büyüklüğü olarak yorumlanmasında ise Cohen'in (1988) önerdiği değerler kullanılmıştır. Bu değerler şu şekildedir. Regresyon katsayısı değeri .0196 küçük; .1300 orta; .2600 ise büyük etki değeri olarak yorumlanmıştır. Analizler $p=0.05$ anlamlılık düzeyinde gerçekleştirilmiş ve buna uygun yorumlanmıştır.

2. Nitel Veri Analizi

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerle yapılan görüşmeler sonucunda ulaşılan nitel veriler içerik analizi türlerinden kategorisel analiz ile çözümlenmiştir. İçerik analizinde esas amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yazılı hale getirilen dokümanların kodlarının ve kategorilerinin belirlenmesi için sistematik olarak yapılan bir gruplama şekli içerik analizi olarak adlandırılmaktadır (Karasar, 2009). Kategorisel analiz, verilen yanıtın önce birimlere , daha sonra bu birimlerin daha önceden belirlenmiş ölçütlere göre kategoriler şeklinde gruplandırılmasıdır (Tavşancıl ve Aslan, 2001).

İÖYTÖ puan sonuçlarına göre yüksek, orta ve düşük tutuma sahip olan 3 öğrenci Ö1, Ö2, Ö3 olarak adlandırılmıştır. UUMÖ'den aldıkları puan sonuçlarına göre uyumlu mükemmeliyetçiliğe sahip yüksek, orta ve düşük puana sahip olan 3 öğrenci Ö4, Ö5, Ö6 olarak ve uyumsuz mükemmeliyetçiliğe sahip yüksek, orta ve düşük puana sahip olan 3 öğrenci Ö7,Ö8 ve Ö9 olarak adlandırılmıştır. Toplam 9 özel yetenekli öğrenciden kayıt altına alınarak toplanan verilerin tamamı yazıya dökülmüştür. Yazıya dökülen veriler tekrarlı olarak okunarak muhtemel kodlar belirlenmeye çalışılmıştır. Görüşme soruları dikkate alınarak belirlenen kategoriler altına kodlar anlamlı bir şekilde sınıflandırılmıştır. Kategoriler sonucunda her bir öğrencinin görüşlerinin ayrı ayrı incelenebileceği tablolar elde edilmiştir.

IV. BULGULAR VE YORUM

A. Nicel Verilere Ait Bulgular

1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçi ve İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeklerine verdiği yanıtlara göre ortaya çıkan aritmetik ortalama ve standart sapma puanları Çizelge 5’te sunulmuştur.

Çizelge 5 Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçi ve İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeklerinin Betimsel İstatistikleri

Ölçekler	Alt Boyutları	$\bar{X}$	S
Uyumlu Mükemmeliyetçi	Saplantılı Davranış	2.43	0.57
	Şartlı Benlik	3.24	0.55
	Saygısı		
Uyumsuz Mükemmeliyetçi	Hatalara Duyarlılık	2,15	0.62
	Onay Gereksinimi	2.36	0.83
İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum	Yatkınlık	3.94	0.67
	Kaçınma	4.04	0.66
Uyumlu Mükemmeliyetçi		2.84	0.46
Uyumsuz Mükemmeliyetçi		2.21	0.56
İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum		4.00	0.63

Çizelge 5 incelendiğinde öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının yüksek düzeyde, uyumlu mükemmeliyetçilikleri yüksek düzeyde, uyumsuz mükemmeliyetçilikleri ise düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir. Ölçek puanlarındaki değişkenlik incelendiğinde en az değişkenliğin uyumlu mükemmeliyetçilikte, en fazla değişkenliğin ise işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanlarında olduğu belirlenmiştir. Bunun yanında ölçeklerin alt faktörleri incelendiğinde öğrencilerin saplantılı davranış, hatalara duyarlılık ve onay gereksinimi puanlarının düşük, şartlı benlik saygısı puanlarının yüksek, yatkınlık ve kaçınma puanlarının ise yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin puanlarındaki değişkenlik

incelendiğinde değişkenliğin en fazla olduğu alt faktör onay gereksinimi, en az olduğu alt faktör ise şartlı benlik saygısı olarak belirlenmiştir.

2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik puanlarının cinsiyete göre T-testi sonuçları Çizelge’6 da verilmiştir.

Çizelge 6 Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları

Alt Faktör	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Uyumlu Mükemmeliyetçilik	Kız	117	34.69	5.40	240	1.836	0.068
	Erkek	125	33.39	5.61			
Uyumsuz Mükemmeliyetçilik	Kız	117	29.53	7.97	240	1.571	0.117
	Erkek	125	28.06	6.52			

Çizelge 6’ya göre öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik ve uyumsuz mükemmeliyetçilik puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir, $t(240)=0.836$ ve $t(249)=1.571$, $p>.05$. Kız öğrencilerin uyumlu ($\bar{X}=34.69$) ve uyumsuz ($\bar{X}=29.53$) mükemmeliyetçilik puanları, erkek öğrencilerin uyumlu ($\bar{X}=33.39$) ve uyumsuz ($\bar{X}=28.06$) mükemmeliyetçilik puanlarına göre daha yüksektir.

3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre t-testi sonuçları Çizelge’7 de verilmiştir.

Çizelge 7 İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Cinsiyete Göre T-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	Sd	t	p
Kız	117	91.23	15.20	240	0.690	0.491
Erkek	125	92.52	13.88			

Çizelge 7’ye göre öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemektedir, $t(249)=1.690$, $p>.05$. Erkek öğrencilerin ($\bar{X}=91.23$) işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanları, kız öğrencilere ($\bar{X}=92.52$) göre daha yüksektir.

4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

- Özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile uyumlu uyumsuz mükemmeliyetçilikleri arasında ilişki var mıdır?

İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği alt boyutları yatkınlık ve kaçınma ile uyumlu ve uyumsuz mükemmeliyetçilik korelasyon analizi sonuçları Çizelge 8’de verilmiştir.

Çizelge 8 İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum, Yatkınlık, Kaçınma ile Uyumlu ve Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Arasındaki Korelasyon

		Kaçınma	Yatkınlık	İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum
Uyumlu	Pearson Korelasyon	,235**	,336**	,294**
Mükemmeliyetçilik	p	,000	,000	,000
	N	242	242	242
Uyumsuz	Pearson Korelasyon	-,173**	-,056	-,129*
Mükemmeliyetçilik	p	,007	,386	,046
	N	242	242	242

Çizelge 8 incelendiğinde öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçiliği ile kaçınma ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları arasında zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir, ($r=0.235$, $r=0.294$, $p<.05$). Ayrıca öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik ile yatkınlık arasında ise orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=0.336$, $p<.05$). Uyumlu mükemmeliyetçilik ile en yüksekten en düşüğe ilişkinin sırasıyla yatkınlık, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ve kaçınma olduğu tespit edilmiştir. Buna göre uyumlu mükemmeliyetçilik arttıkça kaçınma, yatkınlık ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumun arttığı söylenebilir. Determinasyon katsayıları incelendiğinde ($r=0.06$, $r=0.11$, $r=0.09$) kaçınma, yatkınlık ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumdaki toplam varyansın sırasıyla %'6'sı, %11'i, %9'u uyumlu mükemmeliyetçilikten kaynaklandığı söylenebilir.

Öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçiliği ile yatkınlık arasında göz ardı edilebilir düzeyde, negatif bir ilişki olduğu görülmektedir ($r=-0.056$, $p<.05$). Ayrıca öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçiliği ile kaçınma ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum arasında ise küçük düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir, ($r=-0.173$, $r=-0.129$, $p<.05$).

- Uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçilik özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Uyumlu mükemmeliyetçiliğin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumu yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Çizelge 9’ da sunulmuştur.

Çizelge 9 Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumu Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standart puanlar		Standartlaştırılmış puanlar		
	B	SH	BETA	t	P
Sabit	65.639	5.580		11.764	.000
Uyumlu Mükemmeliyetçilik	.772	.162	.294	4.767	.000

Bağımlı Değişken: İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumu, $R^2 = 0.09$, $F=22.729$

Çizelge 9 incelendiğinde uyumlu mükemmeliyetçiliğin, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumunun anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir, $[r=0.294, r=0.09, F(1,240)=22.729, p<.05]$. İşbirlikli öğrenmeye yönelik tutumuna ilişkin toplam varyansın %9’unun öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçi yapısıyla açıklandığı ifade edilebilir. Hesaplanan regresyon katsayısı değerine göre elde edilen etki büyüklüğünün orta düzeye yakın olduğu söylenebilir.

Regresyon analizi sonucuna göre işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumunun yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği ya da matematiksel modeli aşağıda verilmiştir.

İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumu = 65.639 + 0.772. uyumlu mükemmeliyetçilik

Bu modele göre öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik alt boyutundaki 1 puanlık değişimi, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarında 0.772’lik bir puan değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Uyumlu mükemmeliyetçiliğin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği alt boyutu kaçınmayı yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Çizelge 10’ da verilmiştir.

Çizelge 10 Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutu Kaçınmayı Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standart puanlar		Standartlaştırılmış puanlar		
	B	SH	BETA	t	P
Sabit	40.065	3.368		11.894	.000

Çizelge 10 (devamı) Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin işbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutu Kaçınmayı Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Uyumlu					
Mükemmeliyetçilik	.367	.098	.235	3.754	.000

Bağımlı Değişken: İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Kaçınma Alt Boyutu, $R^2=0.06$, $F=14.090$

Çizelge 10 incelendiğinde uyumlu mükemmeliyetçiliğin, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kaçınma alt boyutu için anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir, [$r=0.235$, $r=0.06$, $F(1,240)=14.090$, $p<.05$]. İşbirlikli öğrenme yönelik tutum ölçeği kaçınma alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %6'sının öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçi yapısıyla açıklandığı ifade edilebilir. Hesaplanan regresyon katsayısı değerine göre elde edilen etki büyüklüğünün küçük ve orta düzey arasında olduğu söylenebilir.

Regresyon analizi sonucuna göre işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kaçınma alt boyutunun yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği ya da matematiksel modeli aşağıda verilmiştir.

İşbirlikli Öğrenme Yönelik Tutum Ölçeği Kaçınma Alt Boyutu = $40.065 + 0.367 \cdot$ uyumlu mükemmeliyetçilik

Bu modele göre öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik alt boyutundaki 1 puanlık değişimi, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kaçınma alt boyutunda 0.367'lik bir puan değişimine sebep olduğu söylenebilir.

Uyumlu mükemmeliyetçiliğin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği alt boyutu yatkınlığının yordamasına ilişkin regresyon analizi sonuçları Çizelge 11' de sunulmuştur.

Çizelge 11 Uyumlu Mükemmeliyetçiliğin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Alt Boyutu Yatkınlığı Yordamasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standart puanlar		Standartlaştırılmış puanlar		P
	B	SH	BETA	t	
Sabit	25.575	2.525		10.129	.000
Uyumlu Mükemmeliyetçilik	.405	.073	.336	5.528	.000

Bağımlı Değişken: İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Yatkınlık Alt Boyutu, $R^2=0.11$, $F=30.555$

Çizelge 11 incelendiğinde uyumlu mükemmeliyetçiliğin, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği yatkınlık alt boyutu için anlamlı bir yordayıcısı olduğu görülmektedir, $r=0.336$, $r=0.11$, $F(1,240)=30.555$, $p<.05$. İşbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği yatkınlık alt boyutuna ilişkin toplam varyansın %11'inin öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçi yapısıyla açıklandığı ifade edilebilir. Hesaplanan regresyon katsayısı değerine göre elde edilen etki büyüklüğünün orta düzeye yakın olduğu söylenebilir.

Regresyon analizi sonucuna göre işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği yatkınlık alt boyutunun yordanmasına ilişkin regresyon eşitliği ya da matematiksel modeli aşağıda verilmiştir.

İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği Yatkınlık Alt Boyutu= $25.575 + 0.405 \cdot$ uyumlu mükemmeliyetçilik

Bu modele göre öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik alt boyutundaki 1 puanlık değişimi, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği yatkınlık alt boyutunda 0.405'lik bir puan değişimine sebep olduğu söylenebilir.

B. Nitel Verilere Ait Bulgular

1. Beşinci ve Altıncı Alt Problemlere İlişkin Bulgular

Bu bölümde görüşme sorularına verilen cevapların analizleri sırasıyla tablolar halinde sunulmuştur.

Soru 1: “Mükemmeliyetçi insanı nasıl tanımlarsın?”

Katılımcıların Soru 1'e verdikleri cevaplar Çizelge 12'de sunulmuştur.

Çizelge 12 Soru 1 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Detaycı	En iyiye ulaşma arzusu	5
	Eksiksiz yapma isteği	5
Kendini Beğenmiş	Kendini üstün görme	3
	Eleştirici	7

Çizelge 12 (devamı) Soru 1 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Stresli	Tekrarlı çalışmalar yapan	3
	Sürekli hata düzelten	2
Yardımsaver	Başkalarına yardım eden	2
Bşarılı	Beğenilen	2
	Övgü alan	2

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Özel yetenekli öğrencilere mükemmeliyetçi bireylerin özellikleri sorulduğunda verdikleri cevaplar detaycı, kendini beğenmiş, stresli, yardımsaver ve başarılı olmak üzere 5 tema altında birleştirilmiştir. Verilen cevaplar kontrol edildiğinde her bir tema başlığında farklı tanımlar olduğu görülmektedir.

Mükemmeliyetçi insanı nasıl tanımladıklarına yönelik temaların altında verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Detaycı:

“İşini tüm detayları düşünerek doğru bir şekilde yapar. Her şeyi düşünerek planlar.” (Ö5)

“Yapacağı işi çok üst düzey seviyede tutan, üst düzey sınırlar belirleyen.” (Ö3)

“Hep en iyisi olsun diye uğraşır.” (Ö1)

“Yaptığı işin her zaman tam ve eksiksiz olmasını isteyen insanlardır.” (Ö4)

Kendini Beğenmiş:

“Her şeyi kendi istediği gibi yapmak ister. Hep kendi fikirlerine değer verir. Takım arkadaşlarının fikirlerini pek önemsemez.” (Ö1)

“Ay sen böyle mi yaptın, hiç yapamamışsın gibi laflar eder. Kendininkini daha üstün görür.” (Ö1)

“Başkalarının yaptığı işi sürekli eleştirebilir, beğenmeyebilir.” (Ö4)

“Her şeyi çok iyi yaptıkları için başkalarının yaptıkları işler iyi bile olsa beğenmeyebilirler.” (Ö9)

“Mükemmeliyetçi insanı kendini beğenmiş olarak tanımlarım. Çünkü herkes onun kadar mükemmeliyetçi değildir. En iyi kendisinin olduğunu düşünür.” (Ö2)

Stresli:

“...yapamadığı işi tekrar tekrar yapmaya çalışan kişilerdir.” (Ö3)

“En ufak hatasında kendini strese sokar ve asla hata yapmamayı hedefler.” (Ö7)

“Yaptığı en ufak hatada bile onu hemen düzelten insanlardır.” (Ö4)

Yardımsever:

“Mükemmeliyetçi insanlar başka insanlara umutlansınlar diye olumlu dönütler verirler. Yardım isteyenlere yardım ederler” (Ö5)

“Arkadaşlarını motive ederler.” (Ö6)

Başarılı:

“Her şeyi kusursuz olan.” (Ö9)

“Olduğu yerlerde övgü alıyordur. Yüksek rütbeleri vardır. Yaptığı işlerde iyidir.” (Ö6)

“Mükemmeliyetçi kişilere saygı duyarım.” (Ö3)

Soru 2: “Kendini mükemmeliyetçi görüyor musun? Açıklar mısın?”

Katılımcıların Soru 2’ye verdikleri cevaplar Çizelge 13’te sunulmuştur.

Çizelge 13 Soru 2 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Mükemmeliyetçiyim	Tekrar tekrar kontrol	1
	Eksiksiz yapma isteği	2
	Ayrıntılara dikkat etme	2
	Stres	1
Mükemmeliyetçi Değilim	Kusursuz insan yoktur	3

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Özel yetenekli öğrencilerin kendilerini mükemmel bulup bulmadıklarına yönelik temaların altında verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Mükemmeliyetçiyim:

“Birçok sanatla ilgileniyorum. Çok özenli yapmaya çalışıyorum. Hatalar yaptığımda onları düzeltmeye çalışıp tekrar tekrar bakıyorum.” (Ö9)

“Ödevlerimi yaparken stres oluyorum. Tam olmalı eksik olmamalı diye düşünüyorum. Eksik olduğunda çok strese giriyor, kendimi çok yoruyorum.” (Ö4)

“Her şeyin tam olmasını isterim, yarım ya da eksik olursa birkaç gün üzülürüm. Beklenen kapasitede yaparsam çok mutlu olurum.” (Ö1)

“Sınavlarda bir soru bile yanlış çıkması beni çok mutsuz eder.” (Ö7)

Mükemmeliyetçi değilim:

“Hiçbir insan mükemmel ya da kusursuz değildir. Yapabildiğimin en iyisini yaparım o kadar. Kendimi mükemmel görmüyorum.” (Ö6)

“Mükemmellik güzelliğin dostudur ama mükemmel olmaya çalışırsanız hiçbir şeye zaman bulamazsınız. Bir şeyi mükemmel yapmak büyük de bir başarı değildir.” (Ö2)

Soru 3: “Mükemmeliyetçi olmanın faydaları nelerdir?”

Katılımcıların Soru 3’e verdikleri cevaplar Çizelge 14’te sunulmuştur.

Çizelge 14 Soru 3 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Başarı	İyi iş çıkarma	6
	İlk sıralarda bulunma	2
	Gurur	2

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Katılımcıların mükemmeliyetçi olmanın faydalarına yönelik verilen cevaplar sonucunda tek bir tema altında birleştiği görülmektedir. Verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

“Faydaları çoktur. İyi yerlere gelebilir, iyi arkadaşları olabilir. Bazı yerlerde ilk sıralarda bulunabilirler.” (Ö6)

“Her işi çok iyi ve beklenilenin üstünde yapabilirler. Sorumluluğu fazla olur ama her şeyi tam yapar. Bu da olumlu bir şeydir.” (Ö1)

“Çoğu şeyi iyi yaptıkları için işleri yolunda gider.” (Ö8)

“Bazı önemli işlerde, yarışmalarda her şeyi detaylı yapmak, ayrıntılarla uğraşmak size daha iyi sonuçlar kazandırır. Mükemmel yapmak insanı gururlandırır.” (Ö2)

Soru 4: “Mükemmeliyetçi olmanın zorlukları nelerdir?”

Katılımcıların Soru 4’e verdikleri cevaplar Çizelge 15’te sunulmuştur.

Çizelge 15 Soru 4 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Yorucu	Zamanı yetiştirememe	2
	Strese girme	2
	Baskı	2
Sosyal ilişkiler	Dışlanma	2
	Kendini beğenme	2

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Katılımcıların mükemmeliyetçi olmanın zorluklarına yönelik verilen cevaplar neticesinde yorucu ve sosyal ilişkiler başlıklı temalar altında birleştirilmiştir. Verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Yorucu:

“Örneğin bir proje ödevi yapıyorum zaman dar ve yetiştirmem lazım. Eksik olduğunda strese giriyorum. Kendimi çok yoruyorum.” (Ö4)

“Mükemmelsin, herkes seni biliyor, sizi istediğinizi yapmaya bırakmazlar. Bu kişide baskı oluşturur.” (Ö5)

“İnsanın hata yapması gerekiyor. Bir işi yapamayınca sinirleniyorsun. Sanki o sınırın altına hiç düşmemen gerekmiş gibi davranıyorsun. Bu da çok yorucu.” (Ö7)

Sosyal ilişkiler:

“Mükemmeliyetçi insanlar diğerlerinden kendilerini üstün ve farklı gördükleri için bu onları sıkıntıya sokabilir.” (Ö8)

“Mükemmeliyetçi insanlar kendileri ile çok fazla övünürler bu arkadaşlık ilişkilerinde sıkıntılar yaratır.” (Ö9)

“Sürekli kendi fikirlerini önemsediği ve başkalarının fikirlerini beğenmediği için arkadaşları tarafından dışlanıyor.” (Ö1)

Soru 5: “İşbirlikli öğrenme ortamlarında bulunduğunda kendini nasıl hissedersin?”

Katılımcıların Soru 5’e verdikleri cevaplar Çizelge 16’da sunulmuştur.

Çizelge 16 Soru 5 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Mutlu	Grubun parçası olmak	2
	Görev paylaşımı	3
	Keyifli	5
	Rahat	2
Kaygılı	Hataların görülmesi	1

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Katılımcıların işbirlikli öğrenme ortamlarında bulunduklarında kendilerini nasıl hissettiklerine yönelik ortaya çıkan temaların altında verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Mutlu:

“Grubun bir parçası olduğum için kendimi mutlu hissediyorum.” (Ö1)

“İşbirlikli öğrenme ortamlarını çok seviyorum, kendimi rahat hissediyorum, sevdiğim insanlarla birlikte çalışmak beni mutlu ediyor. Sorumluluğu paylaşıyoruz.” (Ö4)

“İşbirlikli öğrenme ortamları bana çok eğlenceli geliyor, kendimi o ortamlarda çok keyifli hissediyorum.” (Ö2)

“Arkadaşlarımla birlikte olmayı çok seviyorum.” (Ö6)

“İşbirlikli öğrenme ortamları bana daha kolay geliyor çünkü hiçbir şeyi tek başıma yapmak zorunda kalmıyorum. Ayrıca grup arkadaşlarımla birlikte çalışırken kendimi onlara daha yakın hissediyorum.” (Ö9)

“İşbirlikli öğrenme ortamları güzel oluyor ,baskı yok, kendimi daha rahat hissediyorum.”(Ö8)

Kaygılı:

İşbirlikli öğrenme ortamlarında kendimi kaygılı hissediyorum. Herkesin bana bakması bana stres veriyor. Yaptığım hataların herkes tarafından görülüyor olması beni kaygılandırıyor. Sonrasında insanların o hatayı unutmayabilecek olmaları beni strese sokuyor.” (Ö5)

Soru 6: “Belli bir konu hakkında çalışırken grup çalışmasını mı, bireysel çalışmayı mı tercih edersin? Neden?”

Katılımcıların Soru 6’ya verdikleri cevaplar Çizelge 17’de sunulmuştur.

Çizelge 17 Soru 6 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Grup Çalışması	Sorumluluk paylaşımı	4
	Eksikleri tamamlamak	4
	Sosyalleşmek	2
	Farklı fikirler	2
	Daha iyi iş	3
Bireysel Çalışma	Çalışmayı bozmak	1
	İşine karışılması	1

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Katılımcıların grup çalışması mı, bireysel çalışmayı mı tercih ettiklerine yönelik temaların altında verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Grup çalışması:

“Ortak noktada buluşabileceksek grup çalışması yapmak daha iyi olur. Benim veremeyeceğim fikirleri onlar verebilir ve daha iyi işler ortaya çıkabilir.” (Ö7)

“Yani bireysel çalışırsak hiç kimse size karışamaz istediğiniz her şeyi yapabilirsiniz ama işiniz zor olur. İşbirlikli ortamda fikir paylaşabiliriz, sosyalleşebiliriz. Bir bölümünde sizin hakimiyetiniz var ama büyük bir bölümün hakimiyeti arkadaşlarınızda, fikir paylaşıyorsunuz grup çalışmasını daha çok tercih ederim.” (Ö5)

“Birbirimizin eksiklerini bu şekilde tamamlayabiliriz.” (Ö3)

“Kalabalık bir grupta bulunmak istemem çünkü kimseye yeteri kadar işbölümü düşmez. Küçük gruplarda çalışmak hoşuma gider.” (Ö1)

Bireysel çalışma:

“Çok önemli işleri başkalarının batırmasını istemediğim için yalnız çalışmayı tercih ederim.” (Ö6)

Soru 7: “İşbirliği içerisinde çalıştığın arkadaşlarının çalışma sırasında eksik ya da hatalarını olması sana kendini nasıl hissettirir?”

Katılımcıların Soru 7’ye verdikleri cevaplar Çizelge 18’de sunulmuştur.

Çizelge 18 Soru 7 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Stres olmak	Sinirlenme	2
	Şikayet etme	1
	Uyarıda bulunma	7
Üzülme	Yardımda bulunma	2
	Düzeltilme	1

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Katılımcıların işbirliği içerisinde çalıştığı arkadaşlarının çalışma sırasında eksik ya da hatalarına yönelik hissettikleri duygular stres olmak ve üzülme başlıklı temaların altında birleştirilmiştir. Verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Stres olmak:

“Eğer yapmıyorsa bazen kendi içimde sinirleniyorum, karşıdaki abartmadığı sürece dışa vurmamaya çalışıyorum.” (Ö1)

“Kendimi kötü hissediyorum, önce arkadaşımı uyarırım çünkü bu çalışma sadece ona ait bir çalışma değil.” (Ö2)

“Uyarırım ve gelecek sefere daha iyi yapmasını isterim.” (Ö3)

“Uyarıda bulunurum bulunamazsam sinirlenirim, kızarım.” (Ö7)

“Uyarılarımı dikkate almazsa çalışmayı veren kişiye şikayet ederim.” (Ö6)

“Tam yapamadığımız için çok stres oluyorum.” (Ö4)

Üzülme:

“Arkadaşıma burada senin de katkı olmalı derim. Yapamadığı bir yer varsa ona yardım ederim.” (Ö1)

“Arkadaşlarıma kendimi açıklarım, söylediklerim dikkate alınmazsa üzülürüm.” (Ö9)

“Böyle durumlarda hata yapan arkadaşlarıma üzülüyorum. Onlar da hata yapabilir.” (Ö5)

“Düzeltebilmeye zamanımız varsa düzeltebiliriz.” (Ö4)

Soru 8: “İşbirlikli öğrenme sonucunda grup başarısı ön plandadır. Grup başarısını mı, bireysel başarıyı mı tercih edersin?

Katılımcıların Soru 8’e verdikleri cevaplar Çizelge 19’da sunulmuştur.

Çizelge 19 Soru 8 İçin Katılımcıların Verdikleri Cevapların Analiz Sonuçları

Tema	Kod	Frekans
Grup başarısı	Sosyalleşme	3
	Destek	3
	Keyif	2
Bireysel başarı	Hak edilmeyen ödül	3
	Ben duygusu	3
	Özel hissetme	1

* Bir öğrenci açıklamasında birden fazla tanım kullanmıştır.

Katılımcıların grup başarısını mı, bireysel başarıyı mı tercih etmelerine yönelik temaların altında farklı tanımlar olduğu görülmektedir. Verilen bazı cevaplar şu şekildedir:

Grup başarısı:

“Hep birlikte emek verdiğiniz bir işin sonunda alınan ortak ödül kişiyi daha çok mutlu eder. Bir ödül fotoğrafında tek olmaktansa yanınızda kolunuzu atabileceğiniz bir arkadaşınızın olması çok daha güzel.” (Ö2)

“Yardımlaşma ve birlikte olmayı daha çok seviyorum.” (Ö3)

“Bireysel çalışmalarda tüm çalışma sana ait oluyor, grup çalışmalarında farklı kişilerde emek veriyor. Arkadaşlık bağların gelişiyor.” (Ö5)

“Verdiği keyif, yapılan iş herkes aynı şekilde emek verirse grup çalışmasını tercih ederim.” (Ö6)

“Az kişilik grup başarını tercih ederim. Çok kişilik gruplarda bazı kişiler en çok ben uğraştım diye ön plana çıkmaya çalışabilir. Küçük gruplarda kimin çalışıp kimin çalışmadığı ortaya çıkar.” (Ö1)

Bireysel başarı:

“Grup çalışmasında arada gerçekten emek vermeyenler de grupta olduğu için başarmış sayılıyorlar. Tek olursam o benim başarıım olur.” (Ö4)

“Bireysel başarı insana kendini özel hissettirir.” (Ö9)

“Sadece beni tebrik etmeleri beni daha çok mutlu eder.” (Ö7)

V. SONUÇ TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın ilk alt problemi olan özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile uyumlu-uyumsuz mükemmeliyetçiliklerinin ne düzeyde olduğuna yönelik yapılan veri analizinde, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarının ve uyumlu mükemmeliyetçilikleri yüksek düzeyde, uyumsuz mükemmeliyetçilikleri ise düşük düzeyde olduğu ifade edilebilir. Uyumlu mükemmeliyetçilik kavramının olumlu bir özellik olduğu düşünüldüğünde (Stoeber ve Rambow,2007) özel yetenekli öğrencinin başarıma dürtüsüne sahip olması, yüksek standartlar hedeflemesi, çalışmalarına kalite ve mükemmellik anlayışı ile yaklaşması Renzulli'nin özel yetenekli bireylerin özelliklerini belirlenmesinde etkili bulgular olduğunu destekler niteliktedir (Özkan,2013). Alan yazında uyumlu mükemmeliyetçilik puanlarının yüksek olduğunu gösteren araştırmaların (Chan, 2007; LoCicero ve Ashby, 2000; Schuler, 2000) bulunması da bu görüşü destekler niteliktedir.

Parker(2000) özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçilik düzeyleri üzerine yaptığı deneysel çalışmalarda inanılan aksine özel yetenekli öğrencilerin olumsuz mükemmeliyetçilik eğilimlerinin düşük düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bu da uyumsuz mükemmeliyetçilik eğilimlerinin düşük düzeyde çıkmasını destekler nitelikte bir çalışmadır. Özel yetenekli öğrencilerde var olan mükemmel olma çabasının başarıyı teşvik edici bir güç olduğunun sonucuna ulaşılmıştır (Parker,2000). İşbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanlarının yüksek düzeyde olması işbirlikli öğrenme yönteminin kullanıldığı sınıflarda hem başarının hem de arkadaşlık ilişkilerinin olumlu yönde etkilediğinin ifade edilmesi ile araştırma sonucunu destekler nitelikte çalışmaların var olduğunu göstermektedir (Baş,2012 ; Doymuş, Şimşek ve Karaçöp,2009 ; Doymuş, Şimşek ve Bayrakçeken,2004).

Öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçiliğin alt boyutlarından olan saplantılı davranış puanları düşük, şartlı benlik saygısı puanları yüksek, uyumsuz mükemmeliyetçiliğin alt boyutları olan hatalara duyarlılık ve onay gereksinimi puanlarının düşük düzeyde, işbirliğine yönelik tutumun alt boyutlarından olan

yatkınlık ve kaçınma puanlarının ise yüksek düzeyde olduğu ifade edilebilir. Görev performansı ve öz-değerlendirmeyi içeren şartlı benlik saygısının yüksek düzeyde çıkması öğrencilerin yaptıkları çalışmalarda yüksek standartları belirlenmesini ve yine mükemmel olma çabası içerisinde bulunmasını destekler niteliktedir (LoCicero ve Ashby, 2000). Yine öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik yatkınlık ve kaçınma puanlarının yüksek düzeyde olması zaman zaman öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamlarında bulunma isteme nedenleri ile ilgili farklılıklar gösterebilir. İşbirlikli öğrenme ortamlarında yetenekli ve başarılı öğrencilerin lokomotif görevinde kullanılması, öğrencilerin en iyi öğretirken öğreneceği görüşünü ön plana çıkarmaktadır. Yüksek yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamında öğretene göreviyle daha iyi öğrendiklerini tezini ortaya çıkarmıştır (Açıkgöz, 2002).

Araştırmada öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçiliği ile kaçınma ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları arasında zayıf düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik ile yatkınlık arasında ise orta düzeyde, pozitif ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Uyumlu mükemmeliyetçilik ile en yüksekten en düşüğe ilişkinin sırasıyla yatkınlık, işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ve kaçınma olduğu tespit edilmiştir. Kaçınma, yatkınlık ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumdaki toplam varyansın sırasıyla %'6'sı, %11'i, %9'u uyumlu mükemmeliyetçilikten kaynaklandığı söylenebilir. Yatkınlık alt boyutu için büyük, kaçınma alt boyutu ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumun ise orta büyüklükte etkiye sahip olduğu ifade edilebilir.

Uyumlu mükemmeliyetçiliğin, öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum ölçeği kaçınma ve yatkınlık alt boyutu ve işbirlikli öğrenmeye yönelik tutum puanları için anlamlı bir yordayıcısı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik puanları ya da durumları incelenerek işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumlarındaki kaçınma ve yatkınlık alt boyutu puanlarının tahmin edilebileceği söylenebilir.

Bu sonuçlardan yola çıkarak özel yetenekli öğrencilerin uyumlu mükemmeliyetçilik düzeylerinin belirlenmiş olması işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma tutumları ile ilgili bilgi verebileceği düşünülmektedir.

Öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçiliği ile yatkınlık arasında göz ardı edilebilir düzeyde, negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi insanı nasıl tanımlarsın sorusuna verdikleri cevaplar detaycı, kendini beğenmiş, stresli, yardımsever ve başarılı olmak üzere beş tema altında birleşmiştir. Her şeyin en iyisi olsun diye uğraşan, hep kendi fikirlerini önemseyen, diğer insanları eleştiren, stresli, hata yapmaya tahammülü olmayan, sürekli övgüler alarak başarılı olmaya çalışan bireyler olarak tanımlamışlardır. Yapılan görüşmelerde dokuz öğrenciden altısı kendini mükemmeliyetçi olarak tanımlamış ayrıntılara çok fazla dikkat ettiğini, stresli olduğunu, her şeyi eksiksiz yapmak istediklerini dile getirmişlerdir. Bu veriler uyumlu mükemmeliyetçiliğin alt boyutları olan saplantılı davranış ve şartlı benlik saygısını destekler niteliktedir. Dokuz öğrenciden üç öğrenci ise mükemmel insan yoktur, her insanın eksikleri vardır düşüncesini dile getirmişlerdir.

Mükemmeliyetçi olmanın faydalarından çok zararları olduğunu dile getiren özel yetenekli öğrenciler, mükemmeliyetçiliğin yapılan işin sonucunda başarı getireceğini olumlu bir özellik olarak belirlemişlerdir. Mükemmeliyetçiliğin olumsuz özellikleri olarak ise yorucu olduğunu ve sosyal ilişkileri bozduğunu, arkadaşları tarafından dışlandıklarını, sosyal çevre tarafından da her şeyi en iyi şekilde yapmak zorunda olduklarını hissettikleri bir baskı altında olduklarını düşünmektedirler.

İşbirlikli öğrenme ortamlarında kendilerini mutlu hisseden özel yetenekli öğrenciler grubun parçası olmanın, sorumlulukları paylaşmanın, arkadaşları ile daha sıkı bir iletişim içerisinde olmalarının, görev dağılımında üzerlerine düşen stresin az olduğunu savunmaları işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumun yatkınlık alt boyutunu destekler niteliktedir.

İşbirlikli öğrenme ortamlarında kendini kaygılı hisseden öğrencilerin grup içerisinde hatalarının hemen fark edilecek olması ve bu hataların unutulmayacağını düşünceleri uyumsuz mükemmeliyetçilik ölçeğinde yer alan hatalara duyarlılık alt boyutunu desteklemektedir.

Öğrencilere grup çalışması ile bireysel çalışma arasında hangisini tercih edeceklerine yönelik sorulan soruda öğrencilerin büyük çoğunluğu grup çalışmasını tercih etmiştir. Eksiklerin daha kolay tamamlanması, sorumluluk paylaşımının yüksek olması, sosyalleşmenin fazla olması özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenme ortamlarını tercih etme sebeplerindendir. Bu veri de yine işbirlikli öğrenme ortamlarına yönelik tutumlarını destekler niteliktedir.

Bireysel çalışmayı tercih eden öğrenciler ise grup arkadaşlarının çalışmalarını bozabileceklerini, kendi istedikleri gibi yapamayacaklarını, işlerine karışılmasından hoşlanmadıklarını dile getirmişlerdir. Bu söylemden mükemmeliyetçi yapının az da olsa işbirlikli öğrenme ortamlarına katılma durumunu olumsuz anlamda etkilediği söylenebilir.

Öğrencilere işbirlikli çalışma sırasında grup arkadaşlarının hata ya da eksiklerinin olması sonucunda kendilerini nasıl hissettikleri sorusuna dokuz öğrenciden yedisi strese girdiğini, sinirlendiğini, uyarılarda bulunduğunu dile getirmiştir. İki öğrenci ise arkadaşlarına üzülp yanlışlarını düzeltmesi için yardım ettiğini söylemiştir. Bu veriden yola çıkarak özel yetenekli öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçiliğin hatalara duyarlılık alt boyutunu destekler nitelikte olduğunu göstermektedir. Ölçek sonucuna göre ortaya çıkan (Öğrencilerin uyumsuz mükemmeliyetçiliği ile yatkınlık arasında göz ardı edilebilir düzeyde, negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.) verinin göz ardı edilmeyecek düzeyde olduğu söylenebilir.

Öğrencilere işbirlikli çalışma sonucunda elde edilen grup başarısını mı yoksa bireysel başarıyı mı tercih ettiklerine yönelik sorulan soruda dokuz öğrenciden altısı grup başarısını, üç öğrenci ise bireysel başarıyı tercih etmiştir. Grup başarısını tercih eden öğrencilerin arkadaşlarıyla birlikte ödül almaktan keyif aldıklarını, sosyalleştiklerini, birbirlerine destek olmanın güzel bir duygu olduğunu dile getirmişlerdir. Bireysel başarıyı tercih eden öğrenciler ise gruptaki bazı arkadaşlarının hak etmedikleri halde ödül alabileceklerini, bazılarının ön plana çıkmak istediklerini, ayrıca kendilerini tek başına ödül almalarının onları daha fazla mutlu edeceğini dile getirmişlerdir. Bu verinin ise uyumsuz mükemmeliyetçilik ölçeğinde yer alan onay gereksinimi alt boyutunu destekler nitelikte olduğu görülmektedir.

A. Öneriler

Yürütülmüş olan çalışmada, özel yetenekli öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye yönelik tutumları ile mükemmeliyetçi yapıları arasındaki ilişki ve öğrencilerin işbirlikli öğrenmeye ve mükemmeliyetçiliğe yönelik görüşleri incelenmiştir. Çalışmanın bu bölümünde elde edilen sonuçların tartışılması ile ortaya çıkan önerilere yer verilmiştir.

- İşbirlikli öğrenme ve uyumlu mükemmeliyetçilik puanı yüksek olan özel yetenekli öğrencilerin bu özellikleri dikkate alınarak eğitim öğretim ortamlarının buna yönelik düzenlenmesinin öğrencinin akademik ve psikolojik gelişimi için faydalı olabileceği önerilmektedir.
- Eğitim- öğretim ortamlarında işbirlikli öğrenme yönteminin avantajları düşünüldüğünde akranlarıyla aynı özelliklere sahip olan bu öğrencilerin farklı yetenek alanlarını birleştirerek işbirlikli çalışmalar yapmaları sağlamak, iyi işlerin ortaya çıkarılmasına zemin hazırlayacağı önerilmektedir.
- Özel yetenekli öğrencilerin yüksek olan uyumlu mükemmeliyetçiliği ile işbirlikli öğrenme ortamlarının bir araya getirilmesi düşünüldüğünde ülkenin gelişimi ve buluşların ortaya çıkarılması için fırsatlar oluşturulacağı önerilmektedir.
- İşbirlikli öğrenmeye yönelik kaçınma tutumu yüksek olan öğrencilerin, bu tutumun altında yatan sebeplerinin neler olduğu belirlenerek, bu probleme yönelik çözüm önerileri geliştirilebileceği önerilmektedir.
- Uyumsuz mükemmeliyetçilik puanı yüksek olan öğrencilerin düşünme ve yaşayış biçimlerine yönelik okul rehberlik ve psikolojik danışmanlığı bölümünden bu öğrencilere yönelik bireysel terapiler uygulanabileceği önerilmektedir.
- Özel yetenekli öğrencilerin eğitim gördüğü BİLSEM’lerde yer alan müfredatlarda işbirlikli öğrenme yönteminin kullanılacağı etkinliklere daha fazla yer verilmesinin faydalı olabileceği önerilmektedir.
- BİLSEM’lerde görev yapan öğretmenlere işbirlikli öğrenme teknikleri ve işbirlikli öğrenme etkinlikleri hakkında uygulamalı eğitimlerin düzenlenmesinin faydalı olabileceği önerilmektedir.
- Literatür incelendiğinde özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçi yapılarının işbirlikli öğrenme ile ilişkisinin araştırıldığı bir çalışma olmamasından

dolayı, bu öğrencilerin mükemmeliyetçi yapılarının olumlu yönde kullanılarak geliştirilebileceği proje tabanlı ve işbirlikli öğretim yöntemlerinin kullanılacağı okulların sayılarının artırılmasının faydalı olabileceği önerilmektedir.

- Kendilerini çoğunlukla mükemmeliyetçi olarak tanımlayan özel yetenekli öğrencilerin mükemmeliyetçiliğın faydasından çok zararı olduğunu söylemeleri ve mükemmeliyetçi olmanın stresli ve baskı oluşturan bir durum olduğunu dile getirmelerinin onların yaşam biçimlerini olumsuz etkilediğı düşünülmektedir. Öğrencilerin bu durumları göz önünde bulundurularak buna yönelik çözüm önerileri geliştirmenin öğrencilerin kişilik gelişimi için faydalı olacağı önerilmektedir.

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- AÇIKGÖZ, K. (2009). **Aktif Öğrenme**, İzmir, Biliş Eğitim Yayınları.
- CLARK, B. (1979). **Growing Up Gifted Developing the Potential of Children at Home and at School**, Los Angeles, Pearson Yayınevi, 8. Baskı.
- DAVIS, G. A. (2006). **Gifted Children and Gifted Education: A Practical Guide for Teacher and Parents**, Scottsdale, AZ: Great Potential Press, Inc.
- DEMİREL, Ö. (2002). **Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- EFE, R., HAVEDANLI, M., KETANİ, Ş., ÇAKMAK, Ö. ve EFE, H. A. (2008). **İşbirlikli Öğrenme Teori ve Uygulama**, Ankara, Eflatun Yayınevi.
- FRAENKEL, J. R. ve WALLEN, N. E. (2009). **How to Design and Evaluate Research in Education**, New York, McGraw-Hill Press, 7th Ed.
- GERRİNG, J. (2009). **Case Study Research: Principles and Practices**, Cambridge, Cambridge University Press.
- KARASAR, N. (2016). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara, Nobel Akademik Yayıncılık.
- LEWİS, S. A. (1999). **Selected Aspects of Communicative Competence Among Gifted Adolescents**, Kent State University.
- LİTAUER, F. ve LİTAUER, M. (1997). **Kişilik Bulmacası: Birlikte Çalıştığımız İnsanları Anlamak**, Çev. H. Betül Çelik, İstanbul, Sistem Yayıncılık.
- RENZULLİ, J. S. (2016). **The Three-Ring Conception Of Giftedness: A Developmental Model For Promoting Creative Productivity in the Reflections on Gifted Education, 55-90**, London, Rotuledge Press.
- SABAN, A. (2005). **Öğrenme-Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar**, Ankara, Nobel Yayınları.

- SENEMOĞLU, N. (1998). **Gelişim Öğrenme ve Öğretim: Kuramdan Uygulamaya**, Ankara, Gazi Kitabevi.
- SLAVİN, R. E. (1995). **Cooperative Learning: Theory, Research, And Practice**, Boston, Allyn & Bacon, 2nd Ed.
- SONNTAG, J. H. (1973). **Communication Skills Curriculum Guide for Teaching Gifted Students Communication Skills in Grades Four Through Twelve**, California State Department of Education.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2013). **Nitel Araştırma Yöntemleri**, Ankara, Seçkin Yayıncılık.

MAKALELER

- AÇIKGÖZ, K. Ü. ve GÜNGÖR, A. (2006). “İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Okuduğunu Anlama Stratejilerinin Kullanımı ve Okumaya Yönelik Tutum Üzerindeki Etkileri”, **Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi**, cilt 48, sayı 48, ss.481-502.
- AKBÜBER, B. A., ERDİK, E., GÜNEY, H., GAYE Ç. G. ve AKBÜBER, C. (2019). “Bilim ve Sanat Merkezleri’nde Özel Yetenekli Öğrencilerin Sorunlarının Değerlendirilmesinde Bir Yöntem Önerisi: Özel Yetenekli Çocuk Çalıştayı”, **Journal of Gifted Education and Creativity**, cilt 6, sayı 1, ss.22-39.
- AKGÜL, S. ve NUHOĞLU, H. (2020). “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Matematik Kaygısı ve Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin İncelenmesi”, **Yaşadıkça Eğitim**, cilt 34, sayı 2, ss.299-312
- ARSLAN, A. ve ZENGİN, R. (2016). “İşbirlikli Öğrenme Yönteminin Bilimsel Ve Sosyal Beceriler Üzerindeki Etkisi”, **Adıyaman University Journal of Educational Sciences**, cilt 6, sayı 1, ss.23-45.
- ATAŞ, M. S. ve SİREM, Ö. (2020). “Özel Yetenekli Öğrencilerin Akran İlişkilerinin Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi”, **Journal of History School**, sayı 48, ss.3256-3273.

- BAŞ, A. U. (2010). “Uyumlu-Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeğinin Türkçe’ye Uyarlanması”, **Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi**, cilt 4, sayı 34, ss.128-138.
- BAŞ, G. (2012). “The Effects of Cooperative Learning Method on Students Achievement and Attitudes Towards English Lesson”, **Journal of Theory and Practice in Education**, cilt 8, sayı 1, ss.72-93.
- BİLDİREN, A. (2013). “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme Stillerinin İncelenmesi”, **Üstün Zekalılar Eğitimi Araştırmaları Dergisi**, cilt 1, sayı 1, ss. 10-21.
- BİLGİN, İ., AKTAŞ, İ. ve ÇETİN, A. (2014). “İşbirlikli Öğrenme Teknikleri Hakkında Öğretmen ve Öğrenci Görüşlerinin Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi”. **Bartın University Journal of Faculty of Education**, cilt 3, sayı 2, ss.334-367.
- BİLGİN, İ. ve GELİCİ, Ö. (2011). “İşbirlikli Öğrenme Tekniklerinin Tanıtımı ve Öğrenci Görüşlerinin İncelenmesi”, **Adıyaman University Journal of Educational Sciences**, cilt 1, sayı 1, ss.40-70.
- BUESCHER, T. M. (1985). “A Framework for Understanding the Social and Emotional Development of Gifted and Talented Adolescents”, **Roeper Review**, cilt 8, sayı 1, ss.10-15.
- BURNS, D. D. (1980). “The Perfectionist’s Script for Self-Defeat”, **Psychology Today**, sayı 13, ss.34- 52.
- CHAN, D.W. (2003). “Adjustment Problems and Multiple Intelligences Among Gifted Students in Hong Kong: The Development of the Revised Student Adjustment Problems Inventory”, **High Ability Studies**, sayı 14, ss.41-54.
- CHAN, D. W. (2007). “Positive and Negative Perfectionism Among Chinese Gifted Students in Hong Kong: Their Relationships to General Self-Efficacy and Subjective Well-Being”, **Journal for the Education of the Gifted**, sayı 31, ss.77-102.
- CHRISTOPHER, M. M. ve SHEWMAKER, J. (2010). “The Relationship of Perfectionism to Affective Variables in Gifted and Highly Able Children”, **Gifted Child Today**, cilt 33, sayı 3, ss.20-30.

- ÇELİKTEN, Y. (2017). “Üstün Yetenekli Çocuklar ve BİLSEM”, **Türk Eğitim Araştırmaları Dergisi** , cilt 4, sayı 3, ss.87-104.
- ÇETİN, A. ve ÜNSAL, S. (2020). “Özel Yetenekli Öğrenciyi Anlamak: Bir Durum Çalışması”, **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi**, cilt 21, sayı 1, ss.123-148.
- DAĞLIOĞLU, H. E. ve ALEMDAR, M. (2010). “Üstün Yetenekli Bir Çocuğun Ebeveyni Olmak”, **Kastamonu Eğitim Dergisi**, cilt 18, sayı 3, ss.849-860.
- DAZ, T. B., KARAGÖLGE, Z. ve CEYHUN, İ. (2020). “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Kimya Dersine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi: Erzurum Bilsem Örneği”, **Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi**, sayı 41, ss.159-179.
- DOĞAN, A. (2020). “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Meslek Tercihleri”, **Turkish Studies**, sayı 15, ss.1-5.
- DOYMUŞ, K., ŞİMŞEK, Ü., BAYRAKÇEKEN, S. (2004). “İşbirlikçi Öğrenme Yönteminin Fen Bilgisi Dersinde Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi”, **Türk Fen Eğitimi Dergisi**, cilt 1, sayı 2, ss.103-115.
- DOYMUŞ, K., ŞİMŞEK, Ü., KARAÇÖP, A. (2009). “The Effects of Computer Animations and Cooperative Learning Methods in Micro, Macro and Symbolic Level Learning of States of Matter”, **Eurasian Journal of Educational Research**, sayı 36, ss.109-128.
- DOYMUS, K., ŞİMŞEK, U., KARAÇÖP, A. ve ADA, S. (2009). “Effects of Two Cooperative Learning Strategies on Teaching and Learning Topics of Thermochemistry”, **World Applied Science Journal**, cilt 7, sayı 1, ss.34-42.
- DÖNMEZ, N. B. (2007). “Özel Gereksinimli Çocuklar ve Birlikte Eğitim”, **Çoluk Çocuk Dergisi**, sayı 73, ss.11-14.
- EPÇAÇAN, U. ve ORAL, B. (2019). “Özel Yetenekli Öğrencilerin Bilsem’deki Öğretim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri”, **Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, cilt 7, sayı 13, ss.139-166.
- FLETCHER, K. L. ve SPEİRS NEUMEİSTER, K. L. (2012). “Research on Perfectionism and Achievement Motivation: Implications for Gifted Students”, **Psychology in the Schools**, cilt 49, sayı 7, ss.668-677.

- FROST, R. O., MARTEN, P., LAHART, C. ve ROSENBLATE, R. (1990). “The Dimensions of Perfectionism”, **Cognitive Therapy and Research**, sayı 14, ss.449-468.
- GULL, F. ve SHEHZAD, S. (2015). “Effects of Cooperative Learning on Students' Academic Achievement”, **Journal of Education and Learning**, cilt 9, sayı 3, ss.246-255.
- GÜLER, G. ve DOĞAN, Ş. (2022). “Collaborative Learning Attitude Scale for Gifted Students: Reliability and Validity Study”, **The Turkish Online Journal of Educational Technology**, Özel Sayı, ss.33-40.
- HAMACHEK, D. E. (1978). “Psychodynamics of Normal and Neurotic Perfectionism”, **Psychology**, sayı 15, ss.27-33.
- HEWITT, P. L. ve FLETT, G. L. (1990), “Perfectionism and Depression: A Multidimensional Analysis”, **Journal of Social Behaviour and Personality**, sayı 5, ss.423-438.
- JOHNSON, R. T. ve JOHNSON, D. W. (1987). “How Can We Put Cooperative Learning into Practice?”. **Science Teacher**, cilt 54, sayı 6, ss.40-46.
- KAÇMAZ, N. ve DEMİRTAŞ, V. Y. (2020). “Özel Yetenekli Çocuklarda Öz-Düzenlemeli Öğrenme, Öz-Yeterlik ve Mükemmeliyetçilik”, **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, cilt 22, sayı 1, ss.389-404.
- KAHRAMAN, S. ve PEDÜK, Ş. B. (2014). “6, 7 ve 8. Sınıf Üstün Yetenekli Öğrencilerin Mükemmeliyetçilik Düzeylerinin Belirlenmesi”, **Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, cilt 16, sayı 2, ss.137-150.
- KELLY, K. R. ve JORDAN, L.K. (1991). “Effects of Academic Achievement and Gender on Academic and Social Self-Concept: A Replication Study”, **Journal of Counseling and Development**, sayı 69, ss.173-177.
- LEANA-TAŞÇILAR, M., ÖZYAPRAK, M., GÜÇYETER, Ş., KANLI, E., CAMCI E. S. (2014). “Üstün Zekâlı ve Yetenekli Çocuklarda Mükemmeliyetçiliğin Değerlendirilmesi”, **HAYEF Journal of Education** , cilt 11, sayı 1, ss.31-45
- LEVİNE, E. S. ve TUCKER, S. (1986). “Emotional Needs of Gifted Children: A Primary, Phenomenological View”, **The Creative Child and Adult Quarterly**, sayı 11, ss.157-165.

- LOCICERO, K. A. ve ASHBY, J. S. (2000). “Ortaokul Çağındaki Yetenekli Öğrencilerde Çok Boyutlu Mükemmeliyetçilik: Genel Kohorttaki Akranlarıyla Bir Karşılaştırma”, **Roeper Review: Üstün Yetenekliler Eğitimi Dergisi**, cilt 22, sayı 3, ss.182–185.
- MOFIELD, E. ve PARKER P. M. (2019). “Başarısızlığı Anlamak: Üstün Zekalı Öğrenciler Arasında Zihniyet, Mükemmeliyetçilik ve Başarı Tutumları”, **Üstün Yeteneklilerin Eğitimi Dergisi**, cilt 42, sayı 2, ss.107-134.
- MUÑOZ-MARTÍNEZ, Y., MONGE-LÓPEZ, C. ve TORREGO SEIJO, JC (2020). “İşbirlikli Öğrenmede Öğretmen Eğitimi ve Kapsayıcı Eğitime Etkisi”, **Okulların İyileştirilmesi**, cilt 23, sayı 3, ss.277-290.
- MURAT, G. ve ŞAHİN, F. (2015). “İşbirlikli Öğrenmenin Başarıya ve Tutuma Etkisi”, **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi**, cilt 9, sayı 1, ss.375-396.
- NACAROĞLU, O. (2020). “Özel Yetenekli ve Normal Gelişim Gösteren Öğrencilerin 21. Yüzyıl Becerilerinin İncelenmesi”, **Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences** , cilt 53, sayı 2, ss.693-722.
- OGURLU, Ü., SEVGİ YALIN, H. ve YAVUZ, B. F. (2015). “Üstün Yetenekli Çocukların Mükemmeliyetçilik Özelliklerinin Aile Tutumu ile İlişkisi”, **Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic**, cilt 10, sayı 7, ss.751-764.
- ÖNAL, N. T. (2020). “Üstün Zekâlı Olmak”, **Milli Eğitim Dergisi**, cilt 49, sayı 228, ss.153-174.
- PARKER, W. D. (2000). “Healthy Perfectionism in the Gifted”, **Journal of Secondary Gifted Education**, cilt 11, sayı 4, ss.173–183
- RICE, K. G., ASHBY, J. S. ve PREUSSER, K. (1996), “Perfectionism, Relationships with Parents, and Self-Esteem”, **Individual Psychology**, sayı 52, ss.246-260.
- RİCE, K. G., ASHBY, J. S. ve SLANEY, R. (1998). “Self Esteem as a Mediator Between Perfectionism and Depression: A Structural Equations Analysis”. **Journal of Counselling Psychology**, sayı 45, ss.393-398.
- SCHULER, P. A. (2000). “Perfectionism and Gifted Adolescents”, **Journal of Secondary Gifted Education**, cilt 11, sayı 4, ss.183-196.

- SLANEY, R. B., Mobley, M., Trippi, J., Ashby, J. ve Johnson, D. G. (1996). “The Revised Almost Perfect Scale”, **Measurement and Evaluation in Counseling and Development**, sayı 34, ss.130-145.
- SPEİRS-NEUMEİSTER, K. L., WILLİAMS, K. K. ve CROSS, T. L. (2009). “Gifted High-School Students Perspectives On The Development Of Perfectionism”, **Roepel Review**, sayı 31, ss.198-206.
- STOEBER, J. ve RAMBOW, A. (2007). “Perfectionism in Adolescent School Students: Relations With Motivation, Achievement, and Well-Being”. **Personality and Individual Differences**, cilt 42, sayı 7, ss.1379-1389.
- TAMUL, Ö. F. (2019). “Üstün Yetenekli Öğrencilerin Mükemmeliyetçilik Düzeyleri ve Öğrencilerin Algılarına Göre Ailelerinin Çocuk Yetiştirme Tutumları Arasındaki İlişki”, **İhlara Eğitim Araştırmaları Dergisi**, cilt 4, sayı 2, ss.155-173.
- ÜNAL, N. E., ve Uğur, S. A. K. (2020). “Sıra Dışı Olanlar: Özel Yetenekli Yalnız Ergenler”. **Çocuk ve Medeniyet**, cilt 5, sayı 10, ss.281-296.
- WANG, KT, FU, C.-C., ve RİCE, KG (2012). “Üstün Yetenekli Öğrencilerde Mükemmeliyetçilik: Hedef Yönelimi ve Koşullu Öz-Değerin Düzenleyici Etkileri”, **School Psychology Quarterly**, cilt 27, sayı 2, ss.96-108.
- YAZLIK, D. Ö. ve ERDOĞAN, A. (2016). “İşbirlikli Öğrenme ile Birlikte Kullanılan Problem Çözme Stratejilerinin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisi”. **Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi**, cilt 17, sayı 3, ss.1-16.
- YÜRÜMEZOĞLU, K. & KARABEY, B. (2020). “Çocuklarda Bilim Yoluyla Zeka ve Yetenek Gelişimini Desteklemek”. **Yeni Türkiye Dergisi**, sayı 116, ss.257-265.

TEZLER

- JEONG, H. W. G. (2010). “Üstün Yetenekli ve Üstün Yetenekli Erken Çocukluk Dönemi Öğrencilerine (Üç-Sekiz Yaş) İlişkin Öğretmenlerin Algıları”, (Yayınlanmamış doktora tezi), Saint Luis University, USA.
- KARA, N. (2020). “Özel Yetenekli Öğrencilere Yönelik Kişiler Arası İletişim Becerilerini Destekleyici Program Modeli”, (Yayınlanmamış doktora tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi.

KAYA, S. (2013). “İşbirlikli Öğrenme ve Akran Değerlendirmenin Akademik Başarı, Bilişüstü Yeti ve Yardım Davranışlarına Etkisi”, (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Cumhuriyet Üniversitesi.

TUNÇ, M. (2016). “İşbirlikli Öğrenmenin Öğrenme Stilleri Üzerine Etkisi”, (Yayınlanmamış doktora tezi), Sosyal Bilimler Enstitüsü, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

BIÇAKÇI, M. (2021). “Özel Yeteneklilik (Üstün Zekalılık) Nedir? Üstün Zeka Dendiğinde Kastedilen Nedir?”, <https://evrimagaci.org/ozel-yeteneklilik-ustun-zekalilik-nedir-ustun-zeka-dendiginde-kastedilen-nedir-11070> (Erişim Tarihi: 15.09.2022).

BİLGİÇ, N., TAŞTAN, A., KURUKAYA, G., KAYA, K., AVANOĞLU, O., TOPAL, T. (2013). “Özel Yetenekli Bireylerin Eğitimi Strateji ve Uygulama Kılavuzu”, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_11/25034903_zelyeteneklibireylerineitimistrategijiveuygulamaklavuzu.pdf (Erişim Tarihi: 24.03.2022).

BÖYÜK, Ş., ONAT, R., UYAROĞLU, B., İÇMENOĞLU, E., KOÇ, İ., DELİCE, İ., KOÇER, M., BAKAN, M., KAÇMAZ, N., SARIGÜL, S., KARABURCAK, S., SAĞIR, T., TATAR, V., SİRER, Z. B. (2017), “Özel Yetenekli Çocuğum Var”, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/19122200_07143702_Aile_EYitim_KYlavuzu.pdf (Erişim Tarihi: 21.04.2022).

BÜREM (t.y.), “Boğaziçi Üniversitesi Öğrenci Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Merkezi”, <https://burem.boun.edu.tr/> (Erişim Tarihi: 15.03.2022).

JOHNSON, D. W. ve JOHNSON, R. T. (1999). “What Makes Cooperative Learning Work”, <http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED437841.pdf> (Erişim Tarihi: 21.02.2022).

ÖZKAN, M. U (2013). “Üstün Yetenekli Çocukların Özellikleri”, <https://tr-static.eodev.com/files/d9c/d8793dba8f44fcfb8c867bf238e8c2e.pdf> (Erişim Tarihi: 25.11.2022).

TBMM (2013). “Üstün Yetenekli Çocukların Keşfi, Eğitimleriyle İlgili Sorunların Tespiti ve Ülkemizin Gelişimine Katkı Sağlayacak Etkin İstihdamlarının Sağlanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu Taslağı”, https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2013_02/27052325_stnyeteneklocu_klarinzellkler.pdf (Erişim Tarihi: 15.03.2022).

URL-1 “Sözlük”, <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim Tarihi: 13.01.2023)

URL-2 “Üstün Zekalı Çocukların Yaşadığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri”, <https://ustunzekalilar.org/tr/Makaleler/Icerik/1259-Ustun-Zekali-Cocuklarin-Yasadigi-Sorunlar-ve-Cozum-Onerileri> (Erişim Tarihi: 15.02.2022).

EKLER

EK 1: İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği

EK 2: Uyumlu Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği

EK 3: Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

EK 4: Etik Kurul Onayı

EK5: MEB İzni

EK 1. İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği

Sevgili öğrenciler,

Yapacağımız bir araştırma çalışması için sizin değerli görüşlerinize başvurmak istiyoruz. Bu çalışma sizlerin İşbirlikli Öğrenme'ye yönelik fikirlerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.

İşbirlikli Öğrenme'yi sınıf ortamında arkadaşlarınızla gruplara ayrılarak yaptığınız grup çalışmaları olarak düşünebilirsiniz.

Bu bir sınav değildir. Her maddeyi dikkatlice okuyup yalnızca birini işaretleyiniz.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

1) CİNSİYETİNİZ (Yalnızca Bir Şıkkı İşaretleyiniz.)

() KIZ

() ERKEK

2) SINIFINIZ (Yalnızca Bir Şıkkı İşaretleyiniz.)

() 4.Sınıf

() 5.Sınıf

3) OKULUNUZ (BİLSEMLER Hariç)

.....

4) DAHA ÖNCE İŞBİRLİKLİ ÇALIŞMA ORTAMINDA BULUNDUNUZ MU?

() EVET

() HAYIR

		Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	İşbirlikli öğrenmenin önemli olduğunu düşünüyorum.	()	()	()	()	()
2	İşbirlikli öğrenme, etkili bir öğrenme şeklidir.	()	()	()	()	()
3	İşbirlikli öğrenme sırasında zamanın nasıl geçtiğini anlamam.	()	()	()	()	()
4	İşbirlikli öğrenme özgüvenimi artırır.	()	()	()	()	()
5	İşbirlikli öğrenmeden kaçınıyorum.	()	()	()	()	()
6	Zorunlu olmadıkça işbirlikli öğrenme gruplarına katılmıyorum.	()	()	()	()	()
7	İşbirlikli öğrenmede yaratıcı ürünler yaratamam.	()	()	()	()	()
8	İşbirlikli öğrenme sırasında dikkatim dağılır.	()	()	()	()	()
9	İşbirlikli öğrenme sıkıcıdır.	()	()	()	()	()
10	İşbirlikli bir öğrenme ortamında rahatlıkla çalışırım.	()	()	()	()	()
11	İşbirlikli öğrenme benim için zaman kaybıdır.	()	()	()	()	()
12	İşbirlikli öğrenme ortamında ortaya çıkan ürünün gruba ait olması beni mutsuz eder.	()	()	()	()	()
13	İşbirlikli öğrenme ortamı benim için yorucudur.	()	()	()	()	()
14	İşbirlikli öğrenme gereksizdir.	()	()	()	()	()

		Kesinlikle Katlıyorum	Katlıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
15	İşbirlikli bir öğrenme ortamında öğrenmek isterim.	()	()	()	()	()
16	İşbirlikli öğrenme etkinliklerinde bunalırım.	()	()	()	()	()
17	İşbirlikli öğrenme ortamında çalışmak kolaydır.	()	()	()	()	()
18	İşbirlikli öğrenme ile çabuk öğrenirim.	()	()	()	()	()
19	İşbirlikli öğrenmeye ihtiyacım olduğunu düşünmüyorum.	()	()	()	()	()
20	İşbirlikli öğrenme ortamı derslerimi olumlu etkiler.	()	()	()	()	()
21	İşbirliğine dayalı öğrenme grupları beni tedirgin eder.	()	()	()	()	()
22	İşbirlikli öğrenme ortamında çalışmak hoşuma gider.	()	()	()	()	()
23	İşbirlikli öğrenme ortamı öğrenme hızımı düşürür.	()	()	()	()	()

EK 2. Uyumlu Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği

Sevgili öğrenci,

Aşağıda bazı cümleler yer almaktadır. Her maddeyi dikkatlice okuyup yalnızca birini işaretle. Doğru yanıtlar vermen, araştırmadan sağlıklı sonuçlar elde etmek için çok önemlidir.

LÜTFEN HİÇBİR SORUYU BOŞ BIRAKMA !

		Bana <u>hiç</u> uymuyor	Bana <u>biraz</u> uyuyor	Bana <u>çok</u> uyuyor	Bana <u>tamamen</u> uyuyor
1	Eğer bir şeyi iyi yaparsam kendimi çok iyi hissederim.	()	()	()	()
2	Hata yapmaktan korkarım.	()	()	()	()
3	Her şeyin hep düzenli olmasından hoşlanırım.	()	()	()	()
4	Yaptığım işten dolayı övülmekten hoşlanırım, çünkü o zaman diğer kişiler de benim gibi olmayı ister.	()	()	()	()
5	Eğer hata yaparsam çılgına dönmem.	()	()	()	()
6	Bir şeyi yapmam çok uzun zaman alır, çünkü defalarca kontrol ederim.	()	()	()	()
7	Bir şeyi iyi yaptığım zaman memnun olurum.	()	()	()	()
8	Bir hata yaptığımda o kadar kötü hissederim ki kendimi saklamak isterim.	()	()	()	()
9	Kendime hep bir işler listesi yaparım ve işleri yaptıktan sonra yanına bir işaret koyarım.	()	()	()	()
10	Bir işi iyi yapmak beni heyecanlandırmaz.	()	()	()	()

		Bana <u>hiç</u> uymuyor	Bana <u>biraz</u> uyuyor	Bana <u>çok</u> uyuyor	Bana <u>tamamen</u> uyuyor
11	Başkaları benim çok iyi olduğumu düşünsünler diye işimi iyi yaparım.	()	()	()	()
12	Çalışmamda bir hata görürsem deli olurum.	()	()	()	()
13	Eşyalarımı her zaman koyduğum belli yerler vardır.	()	()	()	()
14	Hata yapmak yanlış değildir.	()	()	()	()
15	Yaptığım şeyde en iyi olarak tanınmak isterim.	()	()	()	()
16	Kağıdımda bir hata görünce üzülürüm.	()	()	()	()
17	Bir şeyi iyi yaptıktan sonra diğerlerine yardım etmekten hoşlanırım.	()	()	()	()
18	Diğerleri benden hoşlansın diye mükemmel olmak isterim.	()	()	()	()
19	Neyi yanlış yaptığımdan çok neyi doğru yaptığıma dikkat ederim.	()	()	()	()
20	Bir etkinlik yaptıktan sonra mutlu hissederim.	()	()	()	()
21	Bütün işimi tamamlayıncaya kadar rahatlayamam.	()	()	()	()
22	Bir şey yanlış gittiğinde, ben bir şeyi doğru yapamam mı diye merak ederim.	()	()	()	()
23	Belli bir zamanda tek bir işi yapmaktan hoşlanırım.	()	()	()	()
24	Bir yanlış yapmak on yanlış yapmak kadar kötüdür.	()	()	()	()
25	Düşüncelerimi başkalarıyla paylaşmaktan hoşlanırım.	()	()	()	()

EK 3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Ad:

Soyadı:

Sınıf:

GÖRÜŞME SORULARI (Mükemmeliyetçilik)

- 1) Mükemmeliyetçi insanı nasıl tanımlarsın?
- 2) Kendini mükemmeliyetçi görüyor musun? Açıklar mısın?
- 3) Mükemmeliyetçi olmanın faydaları nelerdir?
- 4) Mükemmeliyetçi olmanın zorlukları nelerdir?

GÖRÜŞME SORULARI (İşbirlikli Öğrenme)

NOT; işbirlikli Öğrenmenin ne olduğu ile ilgili nicel veri toplama aşamasında bilgi verilmiştir. İşbirlikli çalışma ortamında bulunan öğrencilerle görüşme yapılmaktadır.

- 1) İşbirlikli öğrenme ortamlarında bulunduğunda kendini nasıl hissedersin?
- 2) Belli bir konu hakkında grup çalışmasını mı, bireysel çalışmayı mı tercih edersin? Neden?
- 3) İşbirliği içerisinde çalıştığın arkadaşlarının, çalışma sırasında eksiklerinin ya da hatalarının olması sana kendini nasıl hissettirir?
- 4) İşbirlikli öğrenme ortamları sonucunda grup başarısı ön plana çıkmaktadır. Grup başarısını mı, bireysel başarıyı mı tercih edersin?

EK 4. Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 31.05.2022-51961

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : E-88083623-020-51961
Konu : Etik Onayı Hk.

31.05.2022

Sayın ŞEFİKA DOĞAN

Tez çalışmanızda kullanmak üzere yapmayı talep ettiğiniz anketiniz İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyonu'nun 26.05.2022 tarihli ve 2022/09 sayılı kararıyla uygun bulunmuştur.
Bilgilerinize rica ederim.

Dr.Öğr.Üyesi Alper FİDAN
Müdür Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSF4BD7262 Pin Kodu : 76912

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/istanbul-aydin-universitesi-ebys?>

Adres : Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Kaçıkçakömece / İSTANBUL

Telefon : 444 1 428

Web : <http://www.aydin.edu.tr/>

Kep Adresi : iau.yazisleri@iau.tr

Bilgi için : Hicran DEMİR
Unvanı : Yazı İşleri Uzmanı

EK 5. MEB İzni

T.C.
ATAŞEHİR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü
İstanbul Fuat Sezgin Bilim Ve Sanat Merkezi

Sayı : E-36133373-604.02-61960092
Konu : Ölçek Uygulama İzni

26.10.2022

Sayın Şefika DOĞAN

İlgi: 18.10.2022 tarih ve 90 sayılı dilekçe.

İlgi dilekçeniz incelenmiş olup ve "Özel Yetenekli Öğrencilerin İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutumları ile Mükemmeliyetçi Yapılan Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" konulu tez çalışmanız kapsamında "İşbirlikli Öğrenmeye Yönelik Tutum Ölçeği" ve "Uyumlu - Uyumsuz Mükemmeliyetçilik Ölçeği" adlı ölçekleri uygulamanız kurumumuzca uygundur.

Bilgilerinizi rica ederim.

Hülya ÖZYÜREK
Kurum Müdürü

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Ataşehir Atatürk, Yakut Cd. No:8/1, 34758 Ataşehir/İstanbul

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>

Telefon No : 0216 455 28 43

E-Posta : 970178@meb.k12.tr

Kop Adresi : meb@hs01.kop.tr

Bilgi için: Filiz GEÇER

Unvan : Müdür

İnternet Adresi : istanbulbilim.meb.k12.tr

Faks :

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden a04f-e7da-3a2d-a474-1ade kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı-Soyadı: Şefika DOĞAN

ÖĞRENİM DURUMU:

Yüksek Lisans

:2023, İstanbul Aydın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Programı

Lisans Eğitimi

: 2005, Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bölümü

BİLEMSEL YAYINLAR ve ÇALIŞMALAR

Sözlü Sunum: Güler G. ve Doğan Ş. “Collaborative Learning Attitude Scale for Gifted

Students: Reliability and Validity Study.” International Teacher Education Conference
September 1-2, 2022, Cyprus

Makale: Güler G. ve Doğan Ş. “Collaborative Learning Attitude Scale for Gifted

Students: Reliability and Validity Study.” TOJET: The Turkish Online Journal of Educational Technology – December 2022
Special Issue for IETC

